

Mason Derneği Eski Üyesi Kalemİyle

Mason Tarikatı Üzerine Yapılmış

Akademik Çalışmalar Değerlendirmesi - 9

Makale

“İttihatçıların Mason Yüzleri”

Prof. Dr. Mehmet Metin Hülagü

Hürol Tasdelen

Ankara

Haziran 2025

<https://huoltasdelen.com/>

yayınıdır.

Her hakkı saklıdır.

Atıf yapılmadan hiçbir bölümü kopyalanamaz.

İçindekiler

MAKALE BİLGİLERİ.....	1
KİŞİSEL BİLGİLER: PROF. DR. MEHMET METİN HÜLAGÜ.....	2
KAYNAK DEĞERLENDİRMESİ.....	7
MAKALE ELEŞTİRİSİ.....	8
İTTİHATÇILARIN MASON YÜZLERİ - I/IV / 6 ŞUBAT 2019	9
İTTİHATÇILARIN MASON YÜZLERİ - II/IV / 7 ŞUBAT 2019	13
İTTİHATÇILARIN MASON YÜZLERİ - III/IV / 8 ŞUBAT 2019	53
İTTİHATÇILARIN MASON YÜZLERİ - IV/IV / 9 ŞUBAT 2019	54
KAYNAKÇA	55

MAKALE BİLGİLERİ

Yazar Akademisyen:	Mehmet Metin Hülagü, İstanbul Topkapı Üniversitesi
Makale Adı:	İttihatçıların Mason Yüzleri
Yayınlandığı Yayın:	SuperHaber İnternet Gazetesi
Yazı Dili:	Türkçe
Yazıya Eriřim:	https://www.superhaber.com

✓ Eğitim

Lisans: Marmara Ü. İlahiyat F, 1985

Yüksek Lisans: Marmara Ü. İlahiyat F, 1987

Tez adı: İslam Hukukunda Hapis Cezası

Doktora: İstanbul Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yakınçağ Tarihi, 1992

Tez adı: Gazi Osman Paşa Askeri ve Siyasi Hayatı

Danışman: Prof. Dr. Ali İhsan Gençer

- ✓ Akademik Çalışma

İstanbul Topkapı Ü. İnsan ve Toplum Bilimleri F. Tarih B. - Güncel

İstanbul Ayvansaray Ü, Erciyes Ü.

- ✓ Tez Danışmanlığı

Ulusal Tez Merkezi kayıtlarına göre¹;

Prof. Dr. Metin Hülagü, 1998-2004 yılları arasında 31 tez danışmanlığı yapmış; yılbaşına 1,19 tez karşı geliyor. Profesör kişi için bu oran çok düşük!

Metin Hülal, 2014 - 2020 yılları arasında tez danışmanlığı yapmamış. 2014 - 2016 arasında Tarih Kurumu Başkanlığı yaptığını düşünüp, o yıllarda tez danışmanlığı yapmamasını kabul etsek bile, 2016 - 2020 yılları arasında hiç tez çalışması danışmanlığı yapmamış olmasının açıklaması nedir acaba?

Metin Hülagü, özgeçmişinde İngilizce öğrenmek ve tezi ile ilgili araştırma yapmak için 3 yıl İngiltere 'de kaldığı yazılmış.²

Danışmanlığını yaptığı Yusuf Tanatmış Yüksek Lisans tezinin özetinden bir tümceyi Türkçe ve İngilizce çevirisi ile aşağıda veriyorum:

[illegible]

¹ <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>

² <https://www.superhaber.com/yazar/prof-dr-metin-hulagu?sayfa=1>

"Osmanlı Devleti'nde asırlarca huzur içinde yaşayan Ermeniler dış güçlerin etkisiyle 19.yüzyılın sonlarında isyanlara başlamışlardır. Ülkenin pek çok yerinde kanlı isyanlar çıkaran Ermeniler, Birinci Dünya Savaşı sırasında da isyan hareketlerine devam etmişlerdir..."

"The Armenians who lived within the boundaries of the Ottoman Empire for centuries started to their rebellion through the last decades of 29th century..."

Bir ulusun adı öncesi "the" takısı konamaz. Bir ülke sınırları ifadesinin Türkçe İngilizce karşılığı, "with in boundaries..." değil "country border"!.. Türkçe aslında "**19. Yüzyıl**" yazılıyken, özetin İngilizcesinde "**29. Yüzyıl**" yazılmaktadır.

İlk tümcenin Google çeviride çevirisi;

"Armenians, who lived in peace for centuries in the Ottoman Empire, began to rebel in the late 19th century under the influence of external powers."

İngiltere 'de 3 yıl yaşamış, İngilizce eğitimi almış bir "Danışmanın" öğrencisinin tezin İngilizcesini bu kadar berbat olmasını hayretle karşılıyorum.

Dahası maddi yazışlardaki özensizlik, dikkatsizlik de düşündürücü.

✓ **Metin Hülagü, KHK ile ihraç edilen tez öğrencileri**

KHK 672 İLE İHRAÇ

- Prof. Dr. **Şakir Batmaz**, Erciyes Ü, Edebiyat F, Tarih B.

15 Temmuz 2016 darbe girişimi sonrası PDY FETÖ soruşturmaları kapsamında yargılanmış, terör örgütü yöneticiliği suçundan hapis cezası almıştır.

Doktora

Üniversite: Erciyes Ü

Yıl: 2002

Tez adı: II. Abdülhamit Devri Osmanlı donanması

Jüri: Mustafa Keskin, Sabahattin Samur, **Selahittin Özçelik**, Ayhan Öztürk

- Arş. Gör. **Talip Özdoğan**, Erciyes Ü, Edebiyat F, Tarih B.

Yüksek Lisans

Üniversite: Erciyes Ü

Yıl: 2010

Tez adı: Modern Irak'ın oluşumu (1917-1941)

Jüri: **Serdar Sakin**, Mehmet Öcal

Tez jüri üyelerinden Selahittin Özçelik ve Serdar

✓ Medya 'da Metin HÜlagü

KRT internet gazetesinde şöyle bir haber çıkmış.³

Kurtuluş Savaşı'nı hedef alan eski TTK Başkanı'nın 'FETÖ bağlantısı' deşifre oldu

09 Ocak 2021 13:28

"Eski Türk Tarih Kurumu (TTK) Başkanı Prof. Dr. Metin HÜlagü 'nün Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde başlatılan Milli Mücadeleyi, Kurtuluş Savaşı'nı hedef aldı. Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nde öğretim üyeliği görevinde bulunan Metin HÜlagü, "Milli Mücadele'de biz 7 düvelle falan savaşmadık. Bu tür masalları çocukken dinlemiştik ama anladık yalanmış. Tek savaştığımız devlet Yunanistan ve kısmen Fransa'dır" diye yazdı.

İşte o paylaşım:

Prof. Dr. Metin HÜLAGÜ
@MetinHulagu

...

Milli Mücadele'de biz
7 düvelle falan savaşmadık. Bu tür masalları çocukken
dinlemiştik ama anladık yalanmış.

Tek savaştığımız devlet Yunanistan ve kısmen Fransa'dır.

ÖÖ 1:32 · 8 Oca 2021 · Twitter Web App

³ <https://www.krttv.com.tr/kurtulus-savasini-hedef-alan-eski-ttk-baskaninin-feto-baglantisidesifre-oldu>

15 Temmuz Gazisi Emniyet Müdürü Fatih Eryılmaz'dan Hūlagū ile ilgili dikkat çeken bilgiler geldi. Eryılmaz, Hūlagū 'nūn 'FETÖ bağlantısına dikkat çekti.

"TUTUKLANMA KORKUSUYLA DUVAR DİPLERİNDEN GEZENLERİN ÇENESİ DÜŞMÜŞ"

Eryılmaz, Hūlagū 'nūn skandal paylaşımını alıntılıyarak, "Darbenin ūnlū Fetōcū Kemal Batmaz'ın kardeři ūnlū Fetōcū řakir Batmaz bu Metin Hūlagū 'nun asistanıydı. Bu ūnlū 2'li Ermeni patrięi ile sempozyumlar dūzenlerlerdi. 15 Temmuzdan sonra tutuklanma korkusuyla duvar duvar diplerinde gezenlerin çenesi dūřmūř" dedi.

Eryılmaz tweetle birlikte řu 2 resmi paylaştı:

Organizasyon Komitesi Ūyeleri:

Prof. Dr. M. Metin HŪLAGŪ; Yrd. Doç. Dr. Sūleyman Demirci; Yrd. Doç. Dr. řakir BATMAZ

Yrd. Doç. Dr. Gūlbadi ALAN; Yrd. Doç. Dr. Mustafa řanal; Yrd. Doç. Dr. İsmail AYDOęAN

İşte Eryılmaz'ın paylaşımı:

Fatih Eryılmaz
@eryilmazfatih38

Darbenin ünlü FETÖ'cüsü Kemal Batmazın kardeşi ünlü FETÖ'cü Şakir Batmaz bu Metin Hülalgunun asistanıydı. Bu ünlü 2'li Ermeni patriği ile sempozyumlar düzenlerlerdi. 15 Temmuzdan sonra tutuklanma korkusuyla duvar duvar diplerinde gezenlerin çenesi düşmüş.

ganizasyon Komitesi Üyele

of. Dr. M. Metin HÜLAGÜ; 'mirci; Yrd. Doç. Dr. Şakir E

d. Doç. Dr. Gülbadi ALAN; 'nal; Yrd. Doç. Dr. İsmail AY

<https://www.veryansintv.com/ttk-baskani-degil-tarihsicilerin-baskani?>

Tarih Bilimi alanında çalışan bir akademisyenin, Siyasi Tarih üzerine yazdığı bir yazıda, hiçbir kaynak vermeden yazılar yazması düşündürücüdür.

Prof. Dr. Mehmet Metin H÷lag÷, bir internet gazetesinde 2019 yılından başlayarak, mason tarikatını içeren 4 yazı yayınlamış: "İttihatçıların Mason Yüzleri".

Bu yazıları değerlendirmeye başlamadan önce, "**Osmanlı 'da Mason Locaları**"⁴ kitabımın tamamını, özellikle de *1909-1923 Dönemi* (sayfa 106-121) okumanızı öneririm.

⁴ (Taşdelen, Osmanlı 'da Mason Locaları, 2019)

Yazının ikinci tümcesinde ne demek istediğini ben anlamadım;

"Masonluğa dair rütbe, unvan, işaret ve sair şeyler masonların bulunduğu her ülkede genel olarak aynıdır, değişmez. Değişen sadece masonluğa hayatiyet kazandıran ruh ve onu mevcut kılan objelerdir."

Mason Tarikatı açısından anlamsız ve yanlış bir tümce olmuş!..

Devamı;

"Kuzey Locaları İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri, İngiliz sömürgeleri, Almanya, İskandinavya, Hollanda ve birkaç Latin organizasyonundan ibaretti."

Mason Tarikatının küresel yayılımı ve sınıflandırması için, Kuzey Locaları, Güney Locaları, Doğu Locaları diye bir ayırım yok! Bunu nasıl söyleyebilmiş? Dahası "loca" alt birimdir; ülkeler bazında mason tarikatından söz edilecekse, "büyük localar" denir. Daha ilk girişte Metin Hülagü, mason tarikatı hakkın da bilgisizliğini ortaya koyuyor. Gerçekten akla ziyan gerçek dışı tarifler getiriyor yazar.

"Geçen yüzyılda Türkiye, kendisini idare edenlerinin karakterleri gereği, Latin Masonluğunu benimsemişti. "

Öncelikle vurgulayalım, mason tarikatı topraklarımıza Osmanlı İmparatorluğu döneminde, Osmanlı Devletinin Batıya tanıdığı neredeyse sınırsız "kapitülasyonlar" sayesinde kolaylık girmiş, yayılmış ve Osmanlı tebaasının egemen katmanlarından destek ve katılım almıştır. İlk yerli Büyük Loca da; "Maşrik-ı Azam-ı Osmanî" (Osmanlı Büyük Doğusu) adıyla İstanbul 'da kurulmuştur. Osmanlı Büyük Doğusunun kurulmasında Fransız mason yargısına bağlı Fransa Büyük Doğusu ve İtalya Büyük Doğusunun Osmanlı coğrafyasında yaşayan vatandaşlarıyla, yerli işbirlikçileri Osmanlı Sarayında egemen durumdaki Ermeni, Rum kökenden devşirme paşalar ile Selanik ve çevresindeki Yahudi ve Sabetaycılar. Devşirme paşalar, bilindiği gibi Müslüman olmuşlardır. Mason Localarına alınmayanlar ise Türkler olmuştur. Mason Tarikatı, egemenlerin bir yönetim örgütlenmesi olduğu dikkate alınınca, Türkler, iktidardan / saraydan uzak tutuldukları gibi, mason localarından da uzak tutulmuşlardır. Yerli masonluğun yerli örgütlenmesi, Osmanlı Büyük Doğusu ve Türkiye döneminde devam eden Büyük Loca, Fransız Mason Yargısına 1965 yılına kadar bağlı kalmıştır.

1960' lı yıllarda, ABD CIA, New York Büyük Locası ve İskoçya Büyük Locası aracılığıyla, Türkiye 'de masonlara operasyon yapmış, ikiye bölerek büyük parçayı Büyük Loca düzeyinde İngiliz Mason Yargısına, İngiltere B. Büyük Locasına, Türkiye 'de yeni kurduğu Yüksek Şûrayı da Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Riti - Amerika Süprem Konsey 33.° Güney

⁵ <https://www.superhaber.com/ittihatcilarin-mason-yuzleri-iiv-makale-173189>

Yetki Alanına (Scottish Rite of Freemasonry – Supreme Council, 33.° Southern Jurisdiction, USA)⁶ bağlamıştır. Buradaki Skoç sözcüğü İskoçya ya da İskoç Masonluğu ile ilgisi yoktur. 4-33 Derece arasındaki masonik yapının çalışma erkânının adıdır. Bu konuda masonların bir kısmı da dâhil ama mason olmayan hemen herkes yanılır, aynı sanar. Bu da mason konudaki hiçbir şey bilmemelerindendir.

Metin Hülagü 'nün yazısına dönelim.

Latin masonluğu diye bir ifade yok demiştik. V. Murat 'ın mason yapılmasının da İngiliz masonlarıyla ilgisi yoktur.

Mason, Türkolog-Tarihçi Prof. Dr. Semih S. Tezcan ve mason İsmail İşmen;

*"Fatih Sultan Mehmet'i âdeta Bizans İmparatorunun yerine geçen kendi imparatorları gibi görmüşlerdir. Böylece, Fener'de mevcut olan Rum Ortodoks Patrikhanesi'nin yüzyıllar boyu güvenli bir şekilde çalışmasını sağlamışlardır. Rumlar için Patrikhane, Bizans'tan sonra en üst düzey dini ve politik bir otorite olarak bugüne kadar muhafaza edilmiştir. Sultan Murat V. 'in Mason olmasını sağlayan ve onun tahta çıkması halinde demokratik ve huzurlu bir ortam peşinde olanlar da gene fanaryotlar'dır."*⁷

Cleanthi Scalieris / Kleanti Skalyeri, Fanaryot Rum'u, Fransızların yetiştirdiği bölücü bir mason ajandır.

Skalyeri / Cleanti Scalieris / Kleanthi Skalieri İstanbul'da 20 Kasım 1833 de doğmuş. Banker, borsa simsarı, emlak simsarı olduğu bilinmektedir.

1865 yılında Fransız "L'Union d'Orient" Locasında tekris olmuş,
1868'de kurucusu olduğu, Rumca toplanan Proodos loca başı,
1869 yılında Rose Croix derecesine,
1875, 20 Ocak da Fransa, Paris'te 33.° dereceye yükseltilmişti.⁸

V. Murat Sultan 'ın mason yapılması ve tahta çıkarılması, indirilmesi ve devamını, **Osmanlı 'da Mason Locaları** kitabımın, "V. Murat, Masonların Uluslararası Tezgâhı" bölümünde okunabilir.⁹

⁶ <https://scottishrite.org>

⁷ (Tezcan, İlk Türk Masonları ve Sultan Murat V, 1998, s. 7)

⁸ (Rizopoulos, Sultan Murad V and Freemasonry - a political dream of the nineteenth century, 1991)

⁹ (Taşdelen, Osmanlı 'da Mason Locaları, 2019, s. 56-105)

Cemalettin Afgani masonluğunda, savrulmalar ve ray değiştirmeler olmuştur.

"1870'de Sünni ulemayı rahatsız eden konuşmalar yaptığı için İstanbul'dan uzaklaştırılan Cemalettin Afgani, 1876'da eriştirilir, mason olur, bir süre sonra da Doğu Yıldız (Kevkeb-i Şark) locasına başkan olur. İsmail'e karşı muhalefeti örgütler. Bu sıralarda Mısır'da 29 loca faaliyettedir. İngilizler siyasi nedenlerle Cemalettin'i arkadaşlarıyla birlikte locadan atarlar. Cemalettin ekibi ile Fransa Büyük Doğusuna bağlı yeni bir loca kurar. Tamamen milliyetçi Arap siyaseti içindedir ve İsmail'i devirirler."¹⁰

Metin Hülagü;

"Oysaki Abdülhamid masonluğa şiddetle karşı biriydi. Vakıf olduğu bu duruma öfkelenen ve cemiyete mensup olanların komplocu olduğuna inanan Abdülhamid Osmanlı tebaasından her kim mason olursa böyle bir tercihin riskine de hazır olması gerektiğinin bilinmesini istedi."

Sultan Abdülhamit 'in masonluğa karşı olması söz konusu olmadı hiçbir zaman. Onun döneminde Osmanlı Coğrafyasında tüm mason locaları özgürce çalışmalarını sürdürdüler. Özellikle İngiltere B. Bü. L.na bağlı localarına hiçbir baskısı olmadı. Sultan Abdülhamit 'in çatışması, İttihat ve Terakki Cemiyeti mason üyeleri ve onları aralarında gizleyen, İtalyan Bü. D. bünyesinde bağlı, Selanik 'teki mason localarıyla. Kaldı ki, Sultan Abdülhamit, bu localara yalnızca baskı yapmak, hafiyelerle İttihat ve Terakki Cemiyeti üyesi masonları izlemektir.

Unutulmamalıdır ki, Veliaht V. Murat 'ı mason yapan komplonun içinde mason Midhat Paşa vardır. Midhat Paşa önce mason yaptığı Veliaht V. Murat 'ı tahta çıkarır, V. Murat amcasının katledilmesi nedeniyle ruhsal sağlığını yitirir ve Sultanlık yapamaz. Mason Mithat Paşa, V. Murat 'ı indirir yerine, şartlarını kabul eden Şehzade II. Abdülhamit 'i tahta çıkarır. Bir süre sonra, Sultan Abdülhamit, anlaşmasına sadık kalmaz, mason Mithat Paşayı öldürtür.

Sultan Abdülhamit 'in yukarıda Metin Hülagü 'nün söz ettiği ifadesi hiçbir tarihi kayıta geçmemektedir. Metin Hülagü 'nün, nereden çıkardığını bilemeyeceğim "Kuzey tarzı" masonluk diye bir saçmalık olmadığı gibi, Sultan Abdülhamit döneminde de tüm yabancı Büyük Localara bağlı localar Osmanlı coğrafyasında faaliyetlerini sürdürmüşlerdir. Ayrıca daha o zaman yerel mason örgütlenmesi, daha kurulmamıştır, 1909 'da kurulacaktı. Bu anlamda aşğıdaki tümcenin de tarih gerçekliğinde karşılığı bulunmamaktadır.

"Kuzey tarzı masonluk şekli, Türkleri ilgilendiren yönüyle, Türkiye'de netice itibarıyla sona erdi. "

¹⁰ (Taşdelen, Osmanlı 'da Mason Locaları, 2019, s. 104)

Her tümceyi böyle tek tek irdelersem, bu çalışma bitmez. Bundan sonraki bölümler de de öncekiler gibi, Metin Hülagü tarihi gerçekler yerine kafasında kurguladığı ve doğru sandığını düşündüğüm şeyler yazar.

Bir ufak bilgi daha, Emmanuel Carasso Selanikli değildir, İspanyol Yahudi kökenli İtalya vatandaşıdır. Selanik 'e İtalya 'dan gelip yerleşmiş ve Osmanlı tebaasına da geçmemiştir. Bu durum, milletvekili yapılacağı zaman ortaya çıkmış, hemen Osmanlı tebaasına alınmıştır.

Yalnız bir Tarih alanında Prof. Dr. Unvanı olan Metin Hülagü 'ye sormak istediğim birkaç soru var. Aşağıdaki ifadeler, cehalet içindeki sokak ağzına uyar da, bir akademisyene nasıl uyuyor? Sövmenin, eleştirme olmadığı; akademik düzlemde bilimsel temelli eleştiri yapılması gerektiğini vurgulayarak, bunu nasıl yazabildiğini sormak isterdim.

Bir diğer sorum da, masonların toplandıkları evler, binalar vd. diplomatik koruma altında değil; Osmanlı İmparatorluğu Sultan Kanuni Süleyman döneminde kabul etmeye başladığı, sonra her yenilgi sonrasında Batı emperyalist devletlerinin koşullarını ağırlaştırarak Osmanlı Devletine kabul ettirdiği Kapitülasyonların, siyasi, ekonomik, hukuki, mekân koruması altında olduğunu nasıl bilmez?

Mason Tarikatı, Batı kapitalizminin kurduğu ve Batı emperyalizminin sömürgeleştirmek istediği ülkelerde kullandığı siyasi bir aygıttır; ben emperyalizmin Truva atı diyorum. Mason Tarikatının kurdurduğu locaların amacı ve işlevi, Yahudiliği yaymak, Müslümanlıkla kavga etmek değildir. Tamamen siyasidir, sınıfsaldır; Osmanlı İmparatorluğunun çökertilmesi, parçalanması; sonunda Batı devletleri ile etnik bölücülüğü savunan yerli işbirlikçileri Ermeni, Rum, Yahudi tebaa ile birlikte yağmalanmasıdır. Mason Tarikatına karşı olmak, savaşım vermek için kişinin önce emperyalizme karşı olması gerekir.

Metin Hülagü;

"İttihatçıların Sultan Abdülhamid'e karşı elde ettikleri başarı İstanbul'da mason localarının yeniden açılmasını sağladı."

İfadesi tarihsel gerçeklikle uyuşmamaktadır. Sultan Abdülhamit döneminde Osmanlı hiçbir zaman yasaklanmadı. Ne Osmanlı belgeliklerinde (arşivlerinde) böyle bir yazı, belge olmadığı gibi, Tarihçilerin ve mason araştırmacılarının belgeleriyle ortada koydukları gibi, o dönemde mason tarikatı serbesttir, mason locaları da açıktır.

Osmanlı tarihinde Sultan I. Mahmut ve Sultan II. Mahmut dönemlerinde mason tarikatı yasaklanmış; Türkiye Cumhuriyetinde de Atatürk tarafından yasaklanmıştır. Bunun dışında belgesel olarak ve süreçlerin gerçekliği içinde masonluk hep var olmuştur. Bu nedenle kapatılmayan bir şey açılmaz.

"Diğer taraftan Türk masonluğu zuhur eden istismarcılar marifetiyle suiistimal edilmeye de başlanmıştı. "

Türk masonluğu diye bir kavram olamaz. Bu kavramı son zamanlarda HKEMBL Büyük Üstadı Remzi Sanver ve diğer üst düzey masonlar kullanmakta. İngiliz masonluğu, Amerika masonluğu, Fransız masonluğu olur, çünkü bu ülkeler güçlü merkez kapitalist ülkelerdir ve dünyayı sömürgeleştirmek için çabalarlar. Bu ulusların masonları da "milliyetçidir". Ancak çevre ülkelerde, emperyalistlerin saldırdığı ülkelerde mason tarikatı "milli" olamaz ve değildir. Türkiye 'de masonlar, Amerika, İngiliz, Fransız masonlukların güdümünde, komprador kimliklidirler.

Metin Hülagü 'nün mason tarihi ile ilgili yazdığı gerçek dışı bölümleri atlayıp, aşağıdaki paragrafa yorum yapmak istiyorum.

"Gerçek şu ki Temmuz 1908'deki devrimden kısa bir süre sonra, İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin önde gelen üyelerin çoğunun mason olduğu anlaşılmıştı. Öyle ki insanlar 31 Mart Devrimi'nin bir Türk devriminden ziyade bir Yahudi hareketi olduğunu konuşmaya başlamışlardı. Zaten Makedonya'dan gelen kuvvetlerin İstanbul'a girmeleri masonların rehberliği ve yönlendirmesi ile gerçekleşmişti."

Öncelikle 1908 hareketi, siyasallaşmış, kendi içinde bölünmüş bir ordu içinden örgütlenmiş bir grubun darbesi ve iktidarı ele geçiştir. Devrim başka bir siyasi eylemdir.

¹¹ <https://www.superhaber.com/ittihatcilarin-mason-yuzleri-iiiv-makale-173196>

İttihat ve Terakki Cemiyeti üyelerinin "çoğunun mason olduğu" savı da hiçbir tarihsel gerçekliğe, bilgiye ve veriye dayanmamakta; Metin Hülagü'nün sürekli yaptığı gibi kendi kafasındaki öyküsünü anlatmasının bir sonucu, ideolojik yaklaşımıdır.

İttihat ve Terakki, gerçekte topraklarımızda ilk olarak Türkçülüğün, Türkçü Subayların bir örgütlenmesi ve vatansever hareketidir. İttihat ve Terakki Cemiyetinin asker kanadında mason olanlar bir azınlıktır. Mason sayıları ile o dönem İttihat ve Terakki Cemiyeti üyesi sayıları bilinmez değil, maddi olarak ortada. Makedonya'da görevli olan askerler arasından, o da bir grubu, güvenlik ve Sultan Abdülhamit baskısından korunmak için mason oldular. İttihat ve Terakki sivil kanadından da mason olanlar var. İttihat ve Terakki Cemiyeti mason ilişkilerini tüm açıklığıyla, Metin Hülagü'nün kahvehanede sohbet eder gibi hiçbir belgeye dayanmadan değil; bilimsel yöntem ile belgelere dayanarak öğrenmek isteyen için yeniden **Osmanlı'da Mason Locaları** kitabımı okumalarını önerebilirim.¹²

Devam edelim yazıyı okumaya;

"1909 Haziranında Türkiye Büyük Doğu (Grand Orient of Turkey) Mason Locası teşekkül etti. İtalyan Büyük Doğu (Grand Orient of Italy) Mason Cemiyeti, Türkiye Büyük Doğu Mason Cemiyeti'ni himayesine aldı. 33. dereceden Belçikalı meşhur mason Comte Goblet d'Aviella Türkiye Büyük Doğu Mason Cemiyeti'nin açılış seremonisine başkanlık etti. Açılış töreni oldukça azametli olmuş ve Hasköy'den, İzmir'den, Macaristan'da birçok şehirden ve merkezi imparatorluklardan birçok Yahudi genci ve çok sayıda tanınmış İttihatçı törende hazır bulunmuşlardı."

Paragrafta yazılanlar baştan aşağı tarihi gerçeklere, mason tarikatı yapılanmasına; yorumu bırakın maddi gerçeklik olarak da yanlış; saçmalıklar dolusu bir paragraf daha...

Tarih alanında akademisyen Metin Hülagü'nün iyi bilmesi gerekir ki, o dönemde Türkiye diye bir devlet yok ortada. Osmanlı İmparatorluğu dönemini konuşuyoruz, Osmanlı İmparatorluğunun özellikle son dönemlerinde Türk diye bir etnik varlık bile kayıtlarda yok. Ermeni, Rum, Yahudi tanımlaması yanında Müslüman tanımı var. Osmanlı'da kurulan yerel masonik örgütlenmesinin adı da "Maşrık-ı Azam-ı Osmanî" (Osmanlı Büyük Doğusu). Nerede Türkiye? Metin Hülagü bu vahim yanlış bilerek yapmıyorsa derin bir tarih bilgisizliği; bilerek, amaçlı yapıyorsa ideolojik ve siyasi bir çaba içindedir.

Gerek Osmanlı Büyük Doğusu gerek Osmanlı Süprem Konsey kuruluşlarında hiçbir tören yapılmamıştır; sınırlı sayıdaki (30-40) üst düzey masonların, bir odada toplanıp gerekli belgeleri yazıp, imzalamalarıdır.¹³

¹² (Taşdelen, Osmanlı'da Mason Locaları, 2019, s. 108-119)

¹³ (Taşdelen, Osmanlı'da Mason Locaları, 2019, s. 122-222)

Osmanlı da yerel mason örgütlenmesinde başta Ermeni masonlar olmak üzere, Rum, Yahudi ve Sabetaycı komprador masonlar belirleyici olmuştur.

Metin Hülagü, açıkça söylemeliyim ki, mason tarikatı, yapısı, öğretisi vb. hakkında hiçbir şey bilmiyor.

"Türkiye Büyük Doğu Locası Yüksek Kurulu "

Diye bir ad, bir örgüt yok. Siyasi ve ideolojik bir yazı yazmak istiyor Metin Hülagü, anlıyoruz, ama azıcık da olsa mason tarikatı hakkında okusaydı keşke. Böyle canı istediği gibi saçma şeyler yazmasa.

Yukarıda kendisinin uydurduğu Kurul üyelerine bakalım. Onları da gerçeğe ilgisi yok, tamamen Metin Hülagü hayalinden:

"Türkiye Büyük Doğu Locası Yüksek Kurulu da ilk defa açılış merasimi sırasında oluşturulmuş ve üyeleri şu isimlerden teşkil olunmuştı:

Üstad-ı Azam: Talat Bey (Müslüman)

: Faik Bey (Müslüman)

: Prens Aziz Hasan (Müslüman)

: Fethi Bey (Müslüman)

: Carasso Efendi (Yahudi)

: Faraggi Efendi (Yahudi)

: Cohen Efendi (Yahudi)

: Cavit Bey (Dönme)

: Sârim Kibar (Dönme)

: Mehmet Talat (Dönme)

Sekreter : Sakakini Efendi (? Muhtemelen Yahudi)

Metin Hülagü 'nın birçok vahim yanlıştan biri de *"Üstad-ı Azam: Talat Bey (Müslüman)"* ve *"Mehmet Talat (Dönme)"* farklı kişiler sanmasıdır. Oysa her iki isim de aynı kişidir. Artık vahim olmanın ötesinde komik olan, aynı kişiyi bir yerde "Müslüman", bir yerde "dönme" diye tanımlamasıdır.

Bilimsel yöntemle ve belgelere dayanarak yazılmış Osmanlı 'da Mason Locaları kitabından, kuruluşların bölümlerini, değiştirmeden buraya aktarıyor ve Metin Hülagü 'nın bu yazısı hakkında daha bir şey söylemek istemiyorum. Mason Tarikatı dışında anlattıkları da ne yazık ki, tarihsel gerçeklere uymuyor.

Biz gelin belgelerle gerçeklere dönelim. Osmanlı mason yapılanması, Fransız mason yargısına uygun olarak, önce Süprem Konsey / Yüksek Şûra kurulur, sonra Yüksek Şûra Büyük Doğu/Büyük Locayı kurar.

İngiliz mason yargısında ise, Büyük Doğu/Büyük Loca mason olarak düzenli kabul edilen 4 loca tarafından kurulur. İngiltere B. Büyük Locası ilke ve kuralları arasında masonluk 3 derecedir. Yüksek Şûra ayrı bir yapıda, Amerika Güney Yetki Alanından berat alınarak tepeden aşağı, en az 7 adet özel yetkili 33.°derece mason tarafından kurulur.

Osmanlı Yüksek Şûrası, 33. Derecelerini farklı ülkelerin Yüksek Şûralarında almış, Belçika Süprem Konsey tarafından özel olarak yetkilendirilmiş masonlar tarafından kurulmuştur.

✓ "Osmanlı Yüksek Şûra / Şûrâ-yı Âlî-i Osmanî"

Kuruluş Belgesi:

1909 TARİHLİ OTURUM TUTANAĞI

3 Mars 1909 No 1

A. L. G. D. G. A. de l'Un.

LIBERTÉ, ÉGALITÉ, FRATERNITÉ

TÜRKİYE SÜPREM KONSEYİ
BELGELİK ve KİTAPLIĞI

Ordo ab Chao
Union, Force, Progrès.

Suprême Conseil de Turquie du 33° et dernier degré du Rite Ecossais ancien et accepté.
Pouvoir régulateur de l'Ordre pour l'Empire Ottoman et ses dépendances.
Siège à Constantinople.

Nous Prince Aziz Hassan S. G. S. G. du Rite régulier 33° du dernier degré du Rite Ecossais ancien et accepté, élevé à ce degré de S. G. S. G. par le Supr. Cons. confédéré d'Égypte reconnu à la Conférence Internationale de Bruxelles tenue le 10 au 15 Juin 1904 ayant domicile en Turquie et n'existant pas de Supr. Cons. régulier en Turquie.

En les prérogatives accordées en ce cas aux S. G. S. G. conformément aux Grandes Constitutions de 1786. J'ai procédé à la formation d'un S. C. pour la Turquie ayant droit sur tout le territoire de l'Empire Ottoman et ses dépendances en conférant 1° le 33° et dernier degré à l'ill. Sr. Mehmed Talat Bey à nous deux an

"	Djavid Bey	à nous trois an
"	Rahmy Bey	à nous quatre an
"	Midhat Chukri	à nous cinq an
"	Dr Riza Tewfik Bey	à nous six an
"	Messim Mazliah	à nous sept an
"	Nichol Noragomghian	à nous huit an
"	David J. Cohen	à nous neuf an
"	X Osman Adil	à nous dix an
"	X Assim Bey	à nous onze an
"	Mehmed Aarif	à nous douze an
"	Mohamed Fouad Houlnei	à nous treize an
"	+ Galib Bey	

Ayant pour ce fait le chiffre requis et au delà de ce que prescrit l'art 5 § 1 des Grandes Constitutions de 1786 -

Le nombre de neuf membres étant suffisant pour constituer un Suprême Conseil, nous déclarons le Suprême Conseil du Rite Ecossais ancien et accepté régulièrement Constitué.

Les Membres présents ont à l'unanimité de vote consenti à se conformer aux statuts et règlements des Grandes Constitutions de 1786 et de ce que décidé en tout et pour tout à la Conférence Internationale tenue à Bruxelles du 10 au 15 Juin 1904 et ce afin d'appartenir à la Confédération des Supr. Cons. Confédérés.

Tout en ayant constitué le Suprême Conseil régulier du Rite pour l'Empire Ottoman et ses dépendances, avons décidé de nous réunir à une prochaine séance pour répartir les charges des Dignitaires du Supr. Cons. par vote unanime.

Au bas de la présente procès-verbal confirmant aux prescriptions et formalités du Rite.

Fait et rédigé à Constantinople le 3 Mars 1909 L.: W.: et de W.: L.: 5909

TÜRKİYE SUPREM KONSEYİ
BELGELİK ve KİTAPLIĞI

Fu atteste
L'assistant Conseiller

Fakrakim 23.11

Dikkat edin, dili Fransızca!

Türkçe çevirisi:

Kuruluş tutanağının çevrilmiş kopyasına bakalım:

"Yüksek Şûra 1909 REORGANİZASYONU KURULUŞ ZAPTI

E.U.M.Y.Ş.

HÜRRİYET, MÜSAVAT, KARDEŞLİK

Ordo ab Chao Birlik, Kuvvet, Terakki Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Ritinin Sonuncu ve 33. Derecesi Türkiye Yüksek Şûrası Osmanlı imparatorluğu ve tevabii için Rit 'in nâzımı Merkezi İstanbul 'da İmzalanmıştır.

Biz, **Türkiye'de ikamet eden** ve 10 ila 15 Haziran 1907 tarihlerinde Brüksel'de toplanan milletlerarası Konferansta tanınmış Mısır Konfedere Yüksek Şûrasınca HBUMf derecesine yükseltilmiş bulunan muntazam Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Riti Sonuncu ve 33. derecesi HBUMf. Prens Aziz Hasan, Türkiye'de bir muntazam Yüksek Şûra'nın bulunmadığını;

Bu gibi hallerde 1768 Büyük Konstitüsyonlarının HBUMf. lere tanıdığı imtiyazları nazarı dikkate alarak, Osmanlı İmparatorluğunun bütün topraklarında ve ona tâbi bulunan memleketlerde hak sahibi olmak üzere, Türkiye için bir Yüksek Şûra kurmaya tevessül ettik ve Sonuncu ve 33. dereceyi:

Mün.¹⁴ K. Mehmet Talât Bey'e ve biz ikimiz

Mün. K. Cavit Bey'e ve biz üçümüz

Mün. K. Rahmi Bey'e biz dördümüz

Mün. K. Midhat Şükrü Bey'e ve biz beşimiz

Mün. K. Dr. Rıza Tevfik Bey'e ve biz altımız

Mün. K. Nesim Mazliyah'a ve biz yedimiz

Mün. K. Michel A. Noradounghian 'a ve biz sekizimiz

Mün. K. David J. Cohen'e ve biz dokuzumuz

Mün. K. Osman Adil Bey'e ve biz onumuz

Mün. K. Asım Bey'e ve biz on birimiz

Mün. K. Mehmet Arif'e ve on ikimiz

Mün. K. Mehmet Fuat Hulûsi'ye ve biz on üçümüz

Mün. K. Galip Bey'e tevcih eyledik.

Böylece 1786 Büyük Konstitüsyonlarının 5 inci maddesinin 1 inci fıkrasında aranan sayıya ve fazlasına ulaşılmış bulunduğundan,

¹⁴ Mün. K.; Münevver / Aydın Kardeş, Kırmızı Localarda masonik bir unvan.

Bir Yüksek Şûra'nın kurulması için dokuz aza kâfi olduğuna göre bizler, Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Riti Yüksek Şûrasının muntazam olarak kurulmuş olduğunu beyan ve ilân ediyoruz.

1786 Büyük Konstitüsyonlarının statü ve yönetmeliklerine ve Birleşik Yüksek Şûralar Konfederasyonuna katılabilmek için Brüksel'de 10 ila 15 Haziran 1907'de toplanan Milletlerarası Konferansta kararlaştırılan her hususa tamamıyla uymağa, hazır bulunan azaların oybirliği ile karar verilmiştir.

Osmanlı imparatorluğu ve ona tâbi memleketler için Rit 'in muntazam Yüksek Şûrasını kurduktan sonra, Görevlilere mükellefiyetlerini tevdi etmek üzere yakın bir oturumda tekrar toplanmaya ittifakla karar verdik. Rit 'in hüküm ve formalitelerine uygun olarak bu tutanağı kapadık.

3 Mart 1909 ve 5099 (Mason Yılı) da İstanbul'da düzenlenmiş ve kaleme alınmıştır.

Aziz Hazan

Görülmüş ve tasdik edilmiştir

Müşavir, J. Sakakini”¹⁵

Kuranlar, Osmanlı tebaasıyız, Türk'üz demiyorlar; “Biz, Türkiye'de ikamet eden...”. Diyorlar.

Türk olmadıklarını, Osmanlı tebaası olmadıklarını açıkça beyan ediyorlar, çünkü değiller.

Eric Anduze, yerli masonların karşıtı olarak, benimle aynı fikirdedir, Osmanlı / Türkiye Yüksek Şûrayı Türk saymaz;

*“Osmanlı masonik obediyanasının kuruluşunu hazırlayan Yüksek Şura, Türk ve yabancı uyruklu masonlar arasından seçilen kardeşlerden oluşmuştur; değişik obediyanlar ve değişik milliyetlere sahip bu kişiler, aynı çatı altında bir araya gelmişlerdir; Türkler, Yunanlılar, İtalyanlar, Ermeniler ve hiç kuşkusuz Fransızlar da bu kuruluşa dâhil olmuşlardır. **Bu denli değişik milletten oluşan bir obediyanın, nasıl Türk obediyanı olarak tanımlanabileceği sorusu akla gelebilir.** Zira katılımcılar Avrupalıdır; obediyanın kaderini elinde tutan ve yöneten İtalya Büyük Doğusudur.”¹⁶*

İstanbul'da, Yüksek Şûra Görevlendirme Toplantısı, 25 Haziran 1909

Mart 1909'dan 25 Haziran 1909'a kadar hiçbir çalışma yapılmaz. Neden acaba? Bilmiyoruz. Sonra Yüksek Şûra kurucuları toplanırlar.

¹⁵ (İşmen, Kasım 1994, sayı.14, s. 28)

¹⁶ (Anduze, 2012, s. 75)

A. L. G. D. G. A. de l'Un.

LIBERTÉ,

ÉGALITÉ,

FRATERNITÉ

ordo ab Chao
Union, Force, Progrès.

Suprême Conseil de Turquie du 33.e et dernier degré du Rite Ecossais ancien et accepté.
Pouvoir régulateur de l'Ordre pour l'Empire Ottoman et ses dépendances.
Siège à Constantinople.

Elections du Suprême Conseil

Vénérable Grand Commandeur
Son Altesse le Prince Aziz Pacha
Le Vénérable Lieutenant Grand Commandeur
David Bey Ministre des Finances Empire Ottoman
Le Vénérable Grand Inspecteur Général
Mehmed Talat Bey Vice-Président au Parlement Ottoman
Le Grand Chancelier, Secrétaire Général
David J. Cohen Directeur Assurances Victoria de Berlin
Le Grand Orateur, Procureur général de l'Ordre
Mehmed Chukri Député au Parlement Ottoman
Le Grand Trésorier Hospitalier
Nessim Mazliah Député au Parlement Ottoman
Le Grand Archiviste Bibliothécaire
Michel Noradounghian Négociant
Le Grand Maître des Cérémonies
D. Riza Twfik Bey Député au Parlement Ottoman
Le Grand Capitaine des Gardes
Osman Adil Adjoint au Préfet de la Ville de Constantinople
Le Grand Porte Bannière
Rahmy Bey Député au Parlement Ottoman

TÜRKİYE SÜPREM KONSEYİ
BELGELİK VE KİTAPLICI

Membres actifs du Supr. Conseil

Galib Bey	Sénateur Empire Ottoman
Mohamed Fouad Hournei	Député au Parlement Ottoman
Mehmed Aarif	" " "
Assim Bey	Secrétaire de S. M. T. le Sultan Mehmed V
Djahid Bey	Député au Parlement Ottoman
Osman Talat	Avocat
Galib Bey	Commandant en Chef de la Gendarmerie à Cons/ple
Sarim Kibare	Négociant
Sabri Kiasib Zade	" à Salonique

Le Sous-Gr. Comm. :

Le Gr. : Chanc. : Secr. : Gen. :

Atteste
L'assistant Conseiller
Fakhatin

TÜRKİYE SÜPREM KONSEYİ
BELGELİK VE KİTAPLIĞI

Türkçe çevirisi:

"Sani-i Azami Kâinatın Şanı Celilesine (1)
Hürriyet-Eşitlik-Kardeşlik
ORDO AB CHAO
İttihat - Kuvvet - Terakki
Kadim ve Makbul İskoç Ritinin 33. ve Son Derecesi Şûrayı Alisi,
Türkiye ve Tabileri Memleketlerde Tarikatın Nazımı
İstanbul Merkezi
Kadim ve Makbul İskoç Ritinin 33. Derece azalan İstanbul Vadisinde.
Münevver ve Pek Muktedir. (2) Prens Aziz Hasan Paşanın Reisliğinde toplandılar.
Celse açıldı:
Reis, 10 ila 15 Haziran 1907 tarihlerinde Brüksel'de akdolunan Milletlerarası
Konferansa iştirak etmiş olan 33. dereceli Pek Münevver ve Pek Muktedir J.
Sakakini Biraderin İstanbul'da hazır bulunduğunu bildirdi ve Masonluğun yüksek
menfaatlerinin icabı olarak celseye alınmasını teklif etti*.
Sakakini Birader celseye alınarak tanıtıldıktan sonra, Yüksek Şûrayı teşkil eden
Büyük Umumi Müfettişler arasında mevki aldı ve söz istedi. Kıdemi dikkate
alınarak kendisine söz verildi:
33. dereceye terfi (ikaaf) edilmiş olup birinci Tersimatta isimleri yazılı bulunan
Büyük Umumi Müfettişlerin adedini sordu. Bu cihet tespit edildikten sonra
keyfiyetin 1786 Anayasasına uygun bulunduğunu bildirdi. Hazır bulunan
biraderlerin hareket tarzlarını tasvip ederek yeniden tesis ve teşkilatlandırmanın
muntazam olduğunu beyan etti.
Osmanlı İmparatorluğu Yüksek Şûrasının 1861 senesinde Fransız Yüksek Şûrasına
bağlı bir Büyük Umumi Müfettiş tarafından tesis edilmiş olduğunu, burada hazır
bulunan Pek Münevver ve Pek Muktedir (P. Mün. ve P. Muk.)¹⁷ Prens Aziz Hasan
Paşanın amcası merhum Prens Halim Paşanın sözü geçen Yüksek Şûranın Hâkim
Büyük Amiri olduğunu, keyfiyetin Coodall ve Findel biraderler tarafından
muntazam olarak tanınmış bulunduğunu ve vakıanın resmi bültenlerin tetkikinden
anlaşılmış bulunduğunu bildirdi. (A.B.D. Cenup Jüridiksiyonu Resmi Muamelatı,
Charleston 1869, Sayfa 175-178).
Büyük Anayasaları ihlal etmeksizin, yabancı kuvvetler tarafından ihlal
edilemeyecek olan ve memleketimiz için kazanılmış hak bulunan bu Anayasa'nın
yürürlükte bulunmasına rağmen Yüksek Şûra sabık hükümetin siyasi durumu
yüzünden ne muntazam çalışabilmiş, ne de hayatîyetini devam ettirebilmiştir. Bu
husus dikkate alınarak 1907 Brüksel Konferansı'nda bu memleketin serbest ve
müsait sayılabileceği karar altına alınmıştır.
33. Dereceli P. Mün. ve P. Muk. J. Sakakini B. sözü geçen İskoç Riti Yüksek
Şûrasının tam manasıyla uyku halinde bulunmasından ve Brüksel Konferansında
cereyan eden konuşmalardan sonra, şimdiki halde kurulmuş olan Yüksek Şûranın

¹⁷ Yüksek Şûra da en üst yöneticilere verilen unvanlar.

tekrar tanzim ve teşkilinin usulüne muvafık olduğunu ve 1786 Anayasasına uygun bulunduğunu söyledi ve memleketin yabancı bir kuvvet tarafından istilaya uğraması halinde de, Türkiye Yüksek Şûrasının kıdem hakkının devam ettirilebileceğini, bu hakların bugün burada bulunan ve Osmanlı İmparatorluğu Yüksek Şûrasını teşkil eden azalarına da şümullendirilebileceğini bildirdi. İdari servisler teşkilatını kurmak ve şimdiki durumunun bütün icaplarını yerine getirebilmek için yardımda bulunmayı teklif eden P. Mün. ve P. Muk. J. Sakakini Biraderi, hazır bulunan bütün biraderler candan tebrik ederek samimi teşekkürlerini bildirdiler.

1786 Büyük Anayasalarının tayin etmiş olduğu 9 muvakkat vazifelinin seçimlerine geçildi. Osmanlı İmparatorluğu'nda Yüksek Şûra kurulduğunun ve seçimin, sirkülerler gönderilmek suretiyle, Konfederasyondaki Masonik kuvvetlere bildirilmesi kararlaştırıldı.

1907 yılında Mısır delegesi olan ve Brüksel Büyük Şapitrinin Büyük Güneş Şövalyesi derecesini haiz bulunan P. Mün. ve P. Muk. (2) J. Sakakini B.in huzuru ile burada bulunan Yüksek Şûra azaları Anayasalara ve delegeleriyle temsil edilmiş olan Yüksek Şûraların Brüksel Milletlerarası Konferansında verdikleri kararlara riayet etmeyi vaat ederler ve Konfederasyona girmek ve Ritlere ait her hususa uymak istediklerini beyan ederler.

Rit için yapılan alkışlardan sonra P. Muh. (3) Büyük Şansölye Umumi Kâtip, müzakere edilen hususları konfederasyondaki Masonik kuvvetlere bildirmek üzere, toplamakla vazifelendirilmesi kararlaştırıldı. Celse Rit formalite icaplarına uygun olarak kapatıldı.

İstanbul, 25 Haziran 1909 - Mas. Sene 5909

İmzalar:

Cavit, Talat, Davit J. Cohen, Midhat Şükrü, Nesim Mazliah, M. Noradounghian, Dr. Rıza Tevfik, Osman Adil, Rahmi Galip, Mehmet Fuat Hulusi, Mehmet Arif, Asım Cahit, Osman Talat, Galip, Sarım Kibar, Sabri Katipzade

Büyük Kâtip Hak. Azam

David J. Cohen Aziz Hasan

Hazır Bulunan Müşahit Müşavir; Sakakini

Evrenin Ulu Mimarının Yüce Şanına

Pek Münevver ve Pek Muktedir

Pek Muhterem" ¹⁸

Koyu kısımlara bakar mısınız; efendilerine hemen rapor veriyorlar. Hemen Avrupa'ya sevinçle 14 Temmuz 1909 'da mektup yazıp, duyururlar.

"1909 kuruluşuna büyük destek vermiş olan Belçika Süprem Konseyine bir mektup yazarak tanınma ve karşılıklı kardeş ilişkisi kurma kararını alırlar. Zaten daha önce

¹⁸ (Belgelerle Türkiye'de Milli Masonluğun Kuruluş Yılı; 1909, 2012, s. 15)

Kuruluş Bildirisi ve Görevliler Listesi kardeş kuruluşlara gönderilmiştir. (Bakınız Mason Dergisi Özel Sayı, Ekim 2009). "19

25 Haziran 1909 Tutanağını imzalayanları anımsayalım:

Cavit, Talat, Davit J. Cohen, Midhat Şükrü, Nesim Mazliah, M. Noradounghian, Dr. Rıza Tevfik, Osman Adil, Rahmi Galip, Mehmet Fuat Hulusi, Mehmet Arif, Asım Cahit, Osman Talat, Galip, Sarım Kibar, Sabri Katipzade. Bunların kaç Türk ve Müslüman? Hiçbirisi!

Emmanuel Carasso, David Cohen, Michel Noradounghian her yerde varlar, burada da. Gözlemci, denetçi, Belçika ve Mısır'da masonluk yapan Fransa/Belçika uyruklu, Rum/Yahudi²⁰ asıllı Joseph Sakakini.

Aşağıda Belçika Süprem Konseyine verilen rapor verilmiştir.

¹⁹ (Belgelerle Türkiye'de Milli Masonluğun Kuruluş Yılı; 1909, 2012, s. 32)

²⁰ Farklı kaynaklarda farklı verilmiş.

A. L. E. D. G. A. de l'Un.

LIBERTÉ

ÉGALITÉ

FRATERNITÉ

ordo ab Chao
Union, Force, Progrès.

Suprême Conseil de l'Empire du 33e et dernier degré du Rite Ecossais ancien et accepté.

Pouvoir réglementaire de l'Ordre pour l'Empire Ottoman et ses dépendances.

Séjour à Constantinople.

Tr.: Puiss.: Suprême Conseil de Belgique
et des Pays sous son Obéissance

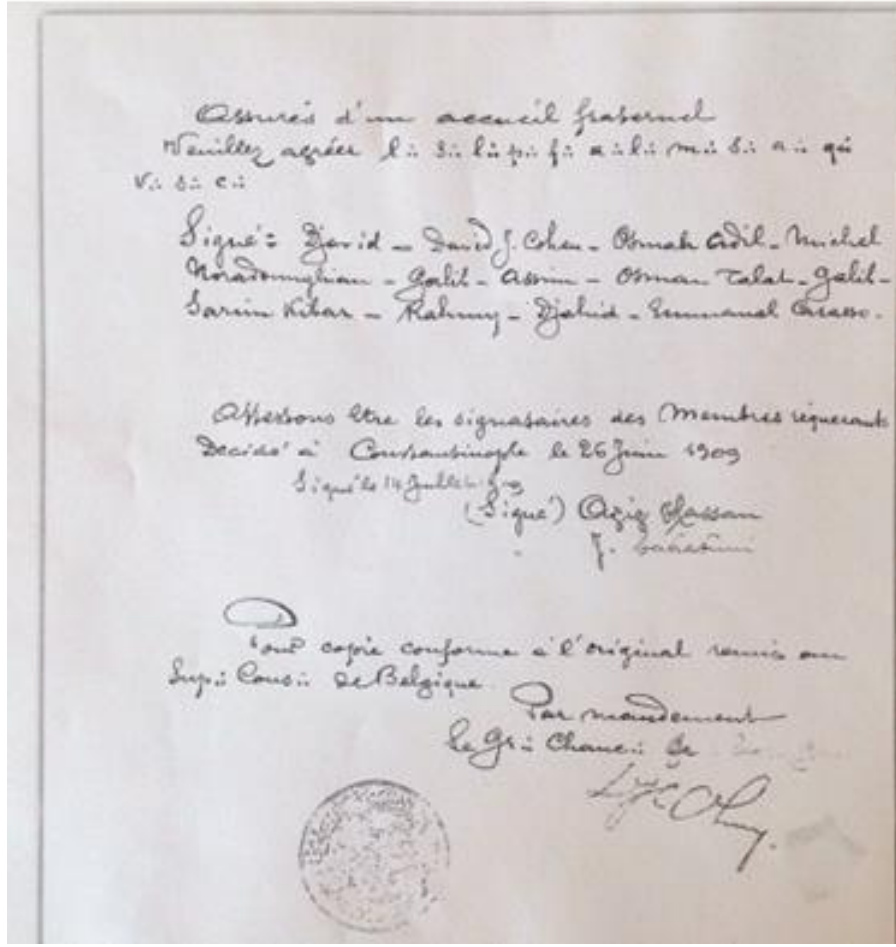
29 Rue de l'Université

Bruxelles

Les Officiers Maçons réguliers désignés au tableau
ci-joint Chev.: Rad.: du 30e degré et formant
l'Ancien Rite au Rite Ecossais ancien et accepté dans
la Vallée de Constantinople animés du désir de voir
le Vénérable Rite définitivement établi dans l'Empire Ottoman
après avoir rempli les formalités voulues conformément
aux Grandes Constitutions de 1786 ont procédé à la
formation du Supr.: Conseil Ecossais du 33e et dernier
degré dont Circulaires et procès-verbaux vous ont
été remis et soumis par pli recommandé N° 781 à
la date du 9 Oct.

Ils s'adressent au Tr.: Puiss.: Suprême Conseil
de Belgique pour voir ratifier leur procédure et
soliciter en même temps la Pasette de votre
Tr.: Puiss.: Suprême Conseil pour la reconnaissance
officielle du Suprême Conseil Ecossais pour l'Empire
Ottoman avec Siège à Constantinople.

Imprimé
à Constantinople

Belçika'ya verilen raporda bazı masonların Osmanlı siyaset ve bürokrasisindeki görevleri gururla verilmiş. Devleti nasıl ele geçirdikleri anlaşılsın diye.

"Cavit Bey; Maliye Bakanı

David J. Kohen; Berlin'de Victoria Sigorta Kumpanyası Müdürü

Osman Adil; İstanbul Vali Yardımcısı

Michel Noradunkyan; Tacir

Galip Bey; Senatör

Asım Bey; Majesteleri Sultan Hazretlerinin özel Kalem Müdürü

Osman Talat; Avukat

Galib Bey; İstanbul Jandarma Kumandanı

Sarim Kibar; Tacir

Rahmi Bey; Meclis 'de mebus

Cahit Bey; Meclis 'de mebus

Emmanuel Karasso; Meclis 'de mebus."²¹

²¹ (Belgelerle Türkiye'de Milli Masonluğun Kuruluş Yılı; 1909, 2012, s. 32)

Osmanlı Yüksek Şûra yapılanması - Yönetim görevli listesi

Ünvanı	Hür Masonlar 25 Haziran 1909, Geçici	Hür Masonlar 21 Aralık 1909
Hâkim Büyük Amir	Prens Aziz Hasan Paşa	Prens Aziz Hasan Paşa
Hâkim BA 1. Yrd.	Jozef Sakakini	Jozef Sakakini (Mısır/Belçika)
Hâkim BA 2. Yrd.	Mehmet Cavid	Mehmet Cavid
Birinci B. Devlet Nazırı	--	Süleyman Faik Paşa
Birinci B. Dev. Nazırı Yrd.	Mehmet Talat Paşa ²²	Mehmet Talat Paşa/ Şubat 1911'den sonra Halil P.
Büyük Sekreter	Davit J. Cohen	David J. Cohen
Büyük Umumi Hatip	Midhat Şükrü	Michel A. A. Noradounghian
Büyük Hazine Emni	--	Osman Talat Bey
Büyük Hazine Emni Yrd.	--	Emmanuel Carasso ²³
Büyük Muhakkik (Soruşturucu)	--	Dr. Rıza Tevfik
Arşiv ve Kütüphane Md.	--	Mehmet Arif
Büyük Koruyucu	--	Galip Paşa
Büyük Koruyucu Yrd.	--	Mehmet Fuad Hulusi
Büyük Tören Ustası	--	Sarim Kibar
Büyük Sancak	--	Midhat Şükrü
Büyük Kılıç Taşıyan	--	Rahmi
Selânik Temsilcisi	--	Sabri Katipzade

²² 19 Haziran 1909 tarihinde Dâhiliye Nazırı olan Mehmet Talat Bey, görevini Şubat 1911'de Halil Bey' e devretmiştir. Şubat 1917 tarihinde Said Halim Paşa' dan Sadrazamlığı devralmış, Paşa unvanı kendisine sadrazam olması nedeniyle bu zaman verilmiştir. Talat Paşa, Sadrazamlığı Ekim 1918'de Ahmet İzzet Paşa' ya bırakmıştır.

²³ Emanuel Karasu' nun devlete yaptığı vagon satışlarında yolsuzluk yaptığı daha sonra ortaya çıkacak ve hüküm giyecektir. Masonlar hazinelerini/paralarını tam adamına emanet etmişler.

Osmanlı Yüksek Şûra Baş masonları:

Yıl	Baş mason	Baş mason Yrd.
1909 - 1913	Aziz Hasan	Mehmet Cavit
1913	Sakakini / Midhat Şükrü	Mehmet Cavit
1915 - 1926	Mehmet Ali Baba	Fuat Hulusi (Demirelli)

Yüksek Şûra baş masonunun unvan adı Hâkim Büyük Amir'dir.

Yüksek Şûra Üyeleri:

Yıl	33.° Egemenler
21 Aralık 1909	Prens Aziz Hasan Paşa, Mehmet Cavit, Josef Sakakini, Süleyman Faik, Mehmet Talat, Davit Cohen, Michel A. Noradounghian, Osman Talat, Mehmet Arif, Sarim Kibar, Galip Paşa, Midhat Şükrü, Dr. Miralay Mehmet Ali Baba, Faik Süleyman Paşa
1910	İbrahim Müslim
1912	Jak Suhami
1922	Viktor Algranti, Moiz Fresko, Saim Hüsnü Onat, Tevfik Hamdi, Arsen Arsenyan, İsmail Faik Başar, Dr. Miralay İlyas Modyano, Dr. İsmail Hurşit, Servet Yesari, Degan, Besim Ethem, Halit Habbab, Zeki Derviş, Moris Mayer

Yüksek Şûra Fahri Büyük Görevlileri – Ömür Boyu:

Fahri Hâkim Büyük Amir²⁴, Belçika Yüksek Şûrası Hâkim Büyük Amiri Kont Cobiet D'Allvifila

Yüksek Şûra Şeref Üyeleri:

*Belçika Yüksek Şûrası Büyük Şansölyesi Umumi Kâtip Alphonse De Paepe 33.°
Yunanistan Yüksek Şûrası Hâkim Büyük Amiri Emmanuel Galanis 33.°
Lüksemburg Büyük Dukalığı Masonluğunun Büyük Üstadı Joseph Junk 33.°*

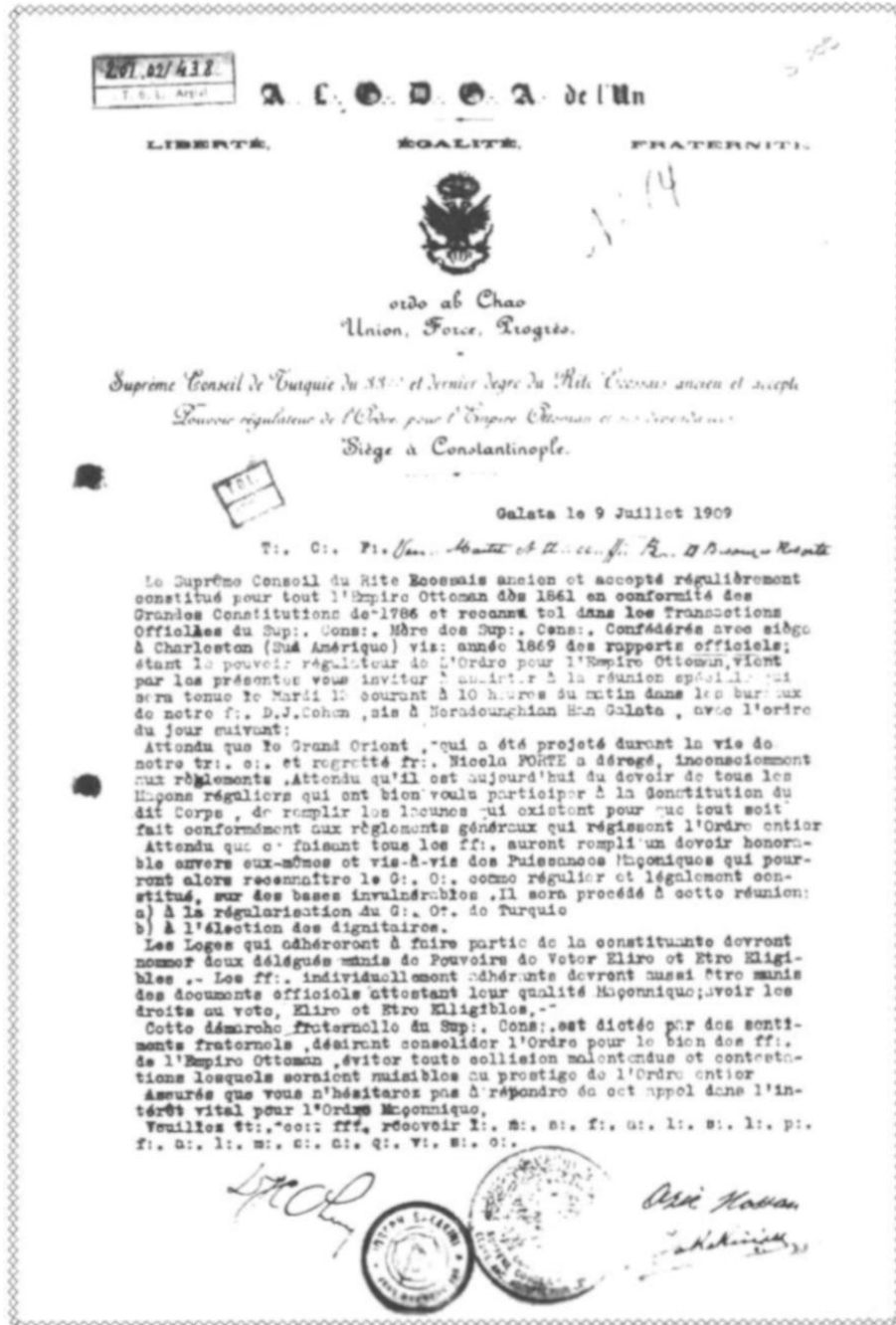
Vatanımız Yunan Orduları tarafından işgal edilip, Türk ulusunun sivil halkı katledilip, tecavüz edilirken; Osmanlı masonları, yabancılarla mason örgütleri kurup, Yunanlı baş masona şeref üyeliği veriyorlar.

Türkiye'de masonların milli dedikleri kurucularının ihanetleri. Haini sahiplenen de haindir.

²⁴ Hâkim Büyük Amir, HBA: Yüksek Şûra baş masonu

✓ **Büyük Doğu / Büyük Loca Kuruluşu**

Osmanlı Büyük Doğusu, Fransız masonluğu kuralları içinde, Yüksek Şûra tarafından yukarıdan aşağıya doğru kurulmuştur. 9 Temmuz 1909 tarihinde, Aziz Hasan Paşa, seçtiği bazı masonlara davetiye gönderilir. ²⁵

²⁵ (Belgelerle Türkiye'de Milli Masonluğun Kuruluş Yılı; 1909, 2012, s. 24)

09.07.1909 Gönderilen davetiyeden;

"Ülkedeki tüm Localara ve Kardeşlere Tamim"

"13 Temmuz Salı günü saat 10 da Galata'da Noradounghian Han'ında kardeşimiz D. J. Cohen 'in işyerinde yapılacak"

"Nicola Forte gerçekte başarılı olup, Yüksek Şûra kurmasına, tam bu sırada ölmesine ya da öldürülmesine karşı, Forte hakkında dedikodu düzeyinde yazılmakta ve başarısız gösterilmekte"

"Kurucular arasına katılacak Localar, seçme ve seçilme salahiyetlerine sahip iki delegeyi namzet göstermelidirler. Şahsen katılacak kardeşler de, seçme ve seçilme haklarını edinmiş bulunmalı ve Masonik vasıflarını belirten resmi belgelere sahip bulunmalıdırlar."

"İmza: Aziz Hasan İmza: David J. Cohen İmza: Joseph Sakakini" ²⁶

²⁶ (Belgelerle Türkiye'de Milli Masonluğun Kuruluş Yılı; 1909, 2012, s. 25)

13 Temmuz 1909 tarihli toplantı

Toplantıya katılanlar ²⁷

Ad Soyadı	Loca	Bağlı merkez	olduğu
Yorgi Chassiotis	Bizansio Risorta L.	Fransa	
Andre Antipas	Bizansio Risorta L.	İtalya	
Viktor Mordo	Bizansio Risorta L.	İtalya	
Em. Fevzi Menahem	Bizansio Risorta L.	İtalya	
Jak Suhami	Bizansio Risorta L.	İtalya	
Viktor Algrante	Bizansio Risorta L.	İtalya	
Edvard de Nari	Bizansio Risorta L.	İtalya	
Osman Talat	Meşrutiyet Locası	İspanya	
Jean Siotis	Renaissance Locası	Fransa	
Rafael Ricci	Italia Risorta Locası	İtalya	
Aziz Hasan	Mısır	Fransa	
David J. Cohen	Renaissance L.	Fransa	
Michel Noradounghian	Renaissance L.	İtalya	
Bohor Kamhi	Macedonia Risorta L.		
Yorgi Chassiotis			
Andre Antipas			
Viktor Mordo			

Toplantı tutanağını imzalayanlar; Üstadı Muhteremler De Nari, Noradounghian, Ricci, Siotis, David J. Cohen, Meşrutiyet Locasından Osman Talat ve katılanlar. Onaylayanlar; Yüksek Şûra baş masonu Aziz Hasan, 33°, genel sekreteri David J. Cohen, 33°, Belçika Yüksek Şûrası yani emperyalist efendiler adına gözlemcisi Joseph Sakakini, 33°

²⁷ (Belgelerle Türkiye'de Milli Masonluğun Kuruluş Yılı; 1909, 2012, s. 28-29)

N° 2

REUNION DU 13 JUILLET 1909

Frères présents répondant à la Circulaire du 9 Juillet 1909

Georges Chénier	R. L. Toulon	100
André Arago	R. L. Rouen	100
Vincent Joubert	R. L. Rouen	100
Em. Félix Mendès	R. L. Rouen	100
J. Soubert	R. L. Rouen	100
Vincent Agnès	R. L. Rouen	100
St. de Nari	R. L. Rouen	100
Omar Talat	R. L. Rouen	100
Jean Tassin	R. L. Rouen	100
Régis Joubert	R. L. Rouen	100
André Joubert	R. L. Rouen	100
David J. Cohen	R. L. Rouen	100
Musé Karadonkian	R. L. Rouen	100
Edouard Chénier	R. L. Rouen	100

Séance

Conformément à la Circulaire du 9 Juillet 1909 invitant les Loges et le R. de la Vallée à une réunion portant l'ordre du jour suivant :

AI A la régularisation du Gr., Or., de Turque.

BI A l'élection des Dignitaires.

se sont présentes des R. Vénérables et des R. mentionnés dans la liste de présence.

Après diverses questions concernant l'Ordre, le R. Ven. De Nari, a soulevé une question laquelle a été approuvée, c'est-à-dire, que pour compléter les votes unanimes de tous les R. Maçons qui désirent la formation du Corps Régulateur pour les trois degrés, il serait nécessaire de réunir sur invitation tous les R. ou délégués des Loges à une autre réunion spéciale pour pouvoir décider sans contestation.

Le R. David J. Cohen propose de remettre à une séance spéciale avec conditions expresses que les délégués et R. présents soient munis de pouvoirs absolus, d'adhérer à la formation du dit Corps ou de ne pas y adhérer ; Ceux qui adhèrent d'ores et déjà sont considérés faisant partie de la Constituante et après adhésion il sera procédé avec le groupe des adhérents aux prescriptions voulues.

1re Liste distincte des Dignitaires et Officiers pouvant être élus aux Charges et Dignités du Corps Constituant.

3

2° Après avoir procédé au scrutin secret et réuni les votes les proclamer momentanément ;

3° Ensuite procéder à l'installation des Dignitaires et Officiers ;

4° L'on décidera sur les règlements internes à adopter soit en prenant celui d'une Puissance régulière reconnue ;

5° Nommer une Commission Spéciale qui élaborera les dits règlements, y porter les modifications dans l'intérêt de l'Ordre ;

6° Ces règlements avec ou sans modifications seront lus en Assemblée Générale pour être discutés, revus ou ratifiés ;

7° Une Circulaire sera ensuite envoyée à tous les Pouvoirs Maçonniques, les informant que la Grande Loge ou Gr., Or., déjà projeté et dont avis avait été donné, vient d'être définitivement constitué conformément aux Statuts Généraux de l'Ordre entier ;

8° Le Sup. Com. Exec. de son côté en informera tous les Pouvoirs Maçonniques afin qu'il soit bien noté que ce Corps Constitué est le seul Pouvoir Régulateur des trois degrés.

Après lecture il a été décidé à l'unanimité que la séance plénière sera tenue le Dimanche 1er Août au Temple Maçonnique sis à l'avenue Coudré à 9 heures du matin.

En foi de quoi nous avons clos le présent procès-verbal ce jour'hui 13 Juillet 1909 à midi précis et ont signé avec nous les R. Vén. : Mr. De Nari, Nourouogh an, Kios, Patis, David J. Cohen, le R. Omar Talat du R. L. " Constitution ", et tous les R. mentionnés présents.

Pour copie conforme à l'original dressé et signé en session le même jour, mois et an que dessus.

Le Gr. Chénier, Secré. Gén.
(Signé) David J. Cohen 33.

Le Sup. Com. Exec.
(Signé) Joseph Sakakini 33.

Vu et Constaté :
Le Sup. Gr. Commandeur
(Signé) Adil Hassan 33.

Sorular ve değerlendirme:

O tarihte Osmanlı Yüksek Şûranın kurduğu 3 yerli loca varken, bu toplantıya hiçbirinden delege katılmamıştır. Çağrılmadılar mı, yoksa bu oluşuma katılmıyorlar mı?

Sözde bir milli Büyük Doğu/Büyük Loca kuruluyor, ama toplantıya İtalya, Fransa Büyük Doğularına bağlı localardan, seçimlere katılıp, oy kullanmak üzere yetki belgeleriyle delegeler gönderilmesi isteniyor. Buna mason Güngör Öcal da şaşırmış;

*"İtalya, Fransa ve İspanya obediyanları başlısı olan Locaların Osmanlı obediyanı Maşrık-ı Azamin kuruluşuna delege yollayarak kuruculuk görevi üstlenmelerini isteyen Şûra'yı Alînin bu tutumunu anlamak mümkün değildir. Zira Şûra tarafından kurulmuşlarla birlikte Maşrıkı oluşturacak, yeterli sayının üstünde Osmanlı Locaları o sırada zaten mevcuttur."*²⁹

Mason Güngör Öcal ilke düzeyinde haklı ama gerçek şu; efendiler kuruyor, elbette efendiler oy kullanacak.

Cumhuriyet döneminin en karanlık mason kimliklerinden olan, 1946 sonrası baş masonluk yapmış Mim Kemal Öke, 1955 'de yabancı merkezlere bağlı locaların (mahfil) davet edilmesini doğal bir durummuş gibi anlatıyor. Bu davetin masonların kendi kurallarını bile çiğnemek olduğunu bilmiyor olabilir mi yoksa işine öyle geldiği için mi böyle söylüyor? Dahası, bu davetin milli duyguları ezip geçmek olmasına da duyarsız.

Acıdır ki, Mim Kemal Öke denen bu kıdemli mason, Atatürk'ün yanında olmuş ve Kurtuluş Savaşı'nı görmüş bir kişidir ve hastalığında emanet edilen bir doktor. Masonluk ne hale getiriyor kişiyi! Okuyalım Mim Kemal Öke'yi;

*"Türkiye Süprem Konseyi, Türkiye'deki bütün dış memleketler ohediyaslarına bağlı kardeşlere ve mahfillere 9 Temmuz 1909 tarihli bir sirküler yayarak kendilerini Türk Mason idaresine iltihaka ve bir (Büyük Maşrık) kurulmak üzere toplantıya çağırıyor. Bu davet kabul ediliyor, iltihaklar oluyor, içtimalar yapılıyor ve 9 Ağustos 1909 da "Türkiye Büyük Maşrıkı" da teessüs ediyor. Keyfiyet Türkiye Süprem Konseyi tarafından dış memleketlere bildiriyor; Fransızca olan bu beyanname şöyle başlar:"*³⁰

Nerede Osmanlı Büyük Doğusu kurmak için çırpınan **Türkler** ve **Müslümanlar**? Yukarıdaki 14 kişi içinde bir **Türk** ve **Müslüman** ismi görebiliyoruz. O da, Yahudi mason tarihçisi Dumont 'un yorumu ile Yahudi dönmesi!

Dahası, Osmanlı tebaası da değiller. İtalyan, Fransız, İspanyol ve Yunan vatandaşları olup, etnik olarak Rum, Levanten ve Ermeniler.

²⁹ (Öcal, 2012, s. 77)

³⁰ (Öke, Türk Masonluğunun Kuruluşu, 1954, s. 620)

Toplantıya katılan masonların tamamı, yabancı locaların üyeleri. Hiçbirisi yerli ve bağımsız bir locanın üyesi değiller. Fransız, İtalyan, Yunan. Mason ilkeleri ve hukukunda böyle bir saçmalık yok.

Büyük Doğu/Büyük Loca Kuruluş Toplantısı, 1 Ağustos 1909

15. Temmuz 1909 Davetiye ³¹

N° 3

Circulaire N° 2

Or.: de Constantinople, le 15 Juillets 1909.

TT.: CC.: FF.:

Faisant suite à la circulaire du 9 Juillet courant :

Après avoir ouvert la séance en présence de plusieurs FF.: Vénérables et Délégués des HR.: LL.: de la Vallée de Constantinople, l'ordre du jour de cette circulaire n'a pu avoir son cours attendu que le quorum réglementaire n'était pas représenté.

Attendu qu'il s'agit de régulariser le Gr.: Or.: Ottoman et mettre en exécution les nobles sentiments de tous les Maçons Ottomans en les mettant tous sous l'obédience d'une même famille, tous les FF.: présents ont voté l'ordre du jour suivant :

1° D'inviter et convoquer les LL.: de l'Empire Ottoman de quelle que obédience qu'elles soient, à l'effet de s'unir pour la composition définitive du Corps Pouvoir des Loges Bleues.

2° A la séance spéciale qui aura lieu le 1er Août prochain au Temple de la rue Coulogne à Pérès : les Délégués et FF.: qui se présenteront devront être munis des Pouvoirs absolus d'adhérer à la formation de la Gr.: L.: Nationale Gr.: Or.: à Constantinople et les délégués alors présents, seront considérés d'ores et déjà devant faire partie de la Constituante.

3° Après vérification des pouvoirs des délégués et de leurs qualités Maçoniques, par documents réguliers, il sera procédé :

a) à la rédaction de la liste distinctive des Dignitaires et Officiers qui pourront être élus aux charges et dignités du Corps Pouvoir des Loges Bleues soit du 1er au 3e degré.

b) à la votation par scrutin secret ; et après avoir réuni les votes, à la proclamation des FF.: appelés aux charges et dignités.

c) à l'installation provisoire des dits FF.: lesquels seront constitués en Comité pour :

d) décider sur les règlements internes à adopter ; élaborer les dits règlements avec faculté d'y apporter les modifications que la commission croira dans l'intérêt de l'Ordre et suivant la situation et besoins du pays.

e) les règlements élaborés avec ou sans modifications devront être lus à l'Assemblée Générale dont la date sera fixée, pour y être discutés, révisés ou ratifiés.

f) après avoir procédé conformément aux règlements pour la Constitution légitime et légale de ce Corps, pour lequel déjà avis avait été donné à divers Pouvoirs Maçoniques comme étant régulier, il sera donné avis alors à la Maçonnerie Universelle, l'informant de sa constitution définitive conformément aux statuts généraux qui régissent l'Ordre entier ;

g) le tout étant en parfaite règle, le Sup.: Con.: Ecosais de son côté, donnera son approbation et en informera les Pouvoirs Maçoniques de la Confédération, afin que ce Corps soit définitivement reconnu régulier. Le Sup.: Con.: de droit se réserve la surveillance suprême à ce que ce Corps ne déroge pas aux statuts de l'Ordre pour l'honneur et le prestige de la Maçon.: Universelle.

Nous vous invitons par conséquent à répondre à cet appel qui n'a d'autre but que la consolidation de notre institution humanitaire dans ce cher Empire Ottoman lequel en bons Maçons et pionniers du devoir nous le devons considérer notre seconde Patrie adoptive, y ayant nos intérêts vitaux et l'avenir de nos familles.

En ce faisant, nous aurons prouvé et démontré que la Maçonnerie est l'Ecole du grand idéal, L'Union des peuples et des nations.

Assurés de votre présence et de vous voir coopérer pour atteindre le but sacré que nous visons et devons viser tous.

Veuillez FF.: cc.: FF.: recevoir l'expression de nos sentiments les plus L.: s.: L.: s.: L.: p.: c.: s.: L.: s.: m.: s.: q.: v.: s.: c.:.

Le Souv.: Gr.: Comm.:
(Signé:) Aziz Hassan 33.

L'assistant Conseiller
(Signé:) Joseph Sakahini 33.

Enregistrée
Le Gr.: Chanc.: Secr.: Gén.:
(Signé:) David J. Cohen.

³¹ (Belgelerle Türkiye'de Milli Masonluğun Kuruluş Yılı; 1909, 2012, s. 30)

Toplantıda neler yapılacağı, localarından yetki alarak gelmeleri uzun uzun anlatıldıktan sonra, evrensel masonluğa ve “konfederasyona bağlı tüm Masonik Otoriteleri bilgilendirecektir.” Deniyor. Efendilerine rapor verecek. Şimdi son paragrafa dikkatinizi çekmek istiyorum;

*"Sonuç olarak, iyi Masonlar ve öncü görevliler olarak **sizleri hepimizin ikinci vatani olarak kabullendiğimiz**, hayati menfaatlerimizin ve ailelerimizin geleceğinin bağlı olduğu pek sevgili Osmanlı İmparatorluğunda insan sever kurumumuzu güçlendirmek amacıyla başka bir amacı olmayan bu tamime cevap vermeye çağırıyoruz.*

Bunu gerçekleştirerek Masonluğun, milletlerin ve halkların birliği Ülküsünün okulu olduğunu ispat edeceğiz ve göstereceğiz."

İmzalayanlar; Yüksek Şûra baş mason Aziz Hasan 33. Yardımcı ve Gözlemci Joseph Sakakini, 33. Tutanağı tutan; Genel Sekreter David J. Cohen ³²

Bu çağrıda ibretlik bir itiraf var, Osmanlı toprağına;

"hepimizin ikinci vatani olarak kabullendiğimiz"

Diyorlar...

Hepsi birden, Osmanlı bizim ana vatanımız değil, “**ikinci vatanımızdır**” diyorlar.

Masonlar arasında **Türk kimliğini** koruyanların vicdanlarına bırakıyorum ve orada ne işiniz var diyorum.

Çağrı yaptıkları masonların Osmanlı Büyük Doğu kuruluşuna katılmaları için teşvik etmek amacıyla, çağırdıkları kişilere, *ikinci vatanlarına* özen göstermelerini istiyorlar.

Osmanlı Devletinin egemen olduğu topraklarda, bu toprakları ana vatan olarak görmeyen, ikamet eden masonlar, Osmanlı Büyük Doğusunu kurdular!

³² (Belgelerle Türkiye'de Milli Masonluğun Kuruluş Yılı; 1909, 2012, s. 32)

1 Ağustos 1909 Toplantı

Toplantı tutanağı³³

N° 4

Suivant Circulaire N° 2

Réunion tenue au Temple Maçonn. à l'Or. de Constantinople le 1er Août 1909.

TT.: CC.: FF.: PRÉSENTS !!!

Distinctif des Loges	Délégués
"Blancs Risorts"	Le Maître Vén. Du Sarr
"Vérité" de Kalatayon Gr. Or. de France	Le second Surv. remplaçant le 1 ^{er} Surv. remplacé Vén. Martin
"La Renaissance" de Constantinople	A. Salim veer. et délégué de cet Ord.
"Rosa" de Constantinople	David J. Cohen
"Mouhabet Harriet" Amis de la Liberté de Constantinople	Michel Noradounghian
"Véla" (Père-vivans de Constantinople)	S. F. Gassara
"Chiffre" (L'Aurore de Constantinople)	G. F. Nouri
"Macedonia Eloria" de Soliman	Dr. Mohamed Ali
"Constitution" de Constantinople	Nail Elcidid
"La Fraternité Ottomane" de Constantinople	Dr. Nodiam
TT. Adhérents	Dr. J. Nodiam
St.	F. El.
St.	Osman Talat
St.	Vén. Naba Nouran
St.	Raffaele Tzork
St.	Edu. Frits Mrahem
St.	Victor Mardo
St.	Isidore Quinl.

Frères présents appartenant à la Maçon. Ottomane non délégués

"Véla" de Constantinople	Osman Nall.
"Mouhabet Harriet" de Constantinople	Nouri Karti
"Mouhabet Harriet" de Constantinople	Tevfik
"Mouhabet Harriet" de Constantinople	Mervin Hramanpoulo

La Séance est ouverte à l'Or. de Constantinople sous la Voûte Céleste à 41° 41' degré 01 minute 15" secondes de latitude Nord, après s'être assurés être à couvert et loin des profanes, ce jour'hui 1er Août 1909 E. V. an de V. L. 5608.

Conformément à la Circulaire du 15 Juillet 1909, les ff. réguliers Maçons prennent place dans le Temple de la Vérité pour procéder suivant la teneur de la dite Circulaire portant le N° 2.

Sont présents les TT.: Ill. TT.: Puiss., Gr.: Comm.: le Tr.: Ill. Fr.: Aziz Hassan Pacha 33., du Sup.: Cons.: Erossais, maître des TT.: Ill. FF.: David J. Cohen 33., Gr.: Chanc.: Secr.: Gén.: Michel Noradounghian 33., Gr.: Arch.: Bibliothécaire, Osman Talat 33., et le Tr.: Ill. Puiss.: Fr.: Joseph Sakakini Bey 33., Membre du Grand Chapitre Chevalier du Soleil de Bruxelles (Belgique).

Le Tr.: Ill. Puiss.: Surv.: Gr.: Comm.: annonce qu'il délègue pour présider les Travaux de cette Séance le Tr.: Ill. Puiss.: Fr.: Joseph Sakakini Bey 33., vu ses qualités et rang d'ancienneté, lequel prend le siège de la Présidence.

Occupent les places de 1er Surv.: le Tr.: Ill. Fr.: David J. Cohen, 2nd Surveillant le Tr.: C.: Fr.: Ricci Raflete, le Tr.: Mercule Diamantopoulo faisant fonctions de Secrétaire. Le Tr.: Ill. Fr.: Michel Noradounghian 33., occupe la place d'Orateur. D'autres ff. présents occupent les autres charges de Loge.

³³ (Belgelerle Türkiye'de Milli Masonluğun Kuruluş Yılı; 1909, 2012, s. 33-36)

Le Président prononce un éloquent discours exposant le but de cette réunion et remercie tous les ff. présents ainsi que les Loges qui ont envoyé leurs délégués adhérer à cet œuvre méritoire, pour l'organisation du Gr. Orient National dans l'Empire Ottoman, et il compte sur leur sentiment fraternel pour coopérer à répandre la lumière parmi ce cher Peuple Ottoman qui a tant souffert et lequel vaillamment a obtenu un Gouvernement Constitutionnel, s'ayant acquis l'admiration des nations civilisées. Il n'a aucun doute et il est certain que les Maçons Ottomans sauront encore de plus se rendre dignes d'appartenir à notre noble Institution qui est toute à l'Humanité.

Parmi les ff. présents se trouve le fr. c. fr. Nadra Moutran Vén. de la R. L. "La Fraternité Ottomane" lequel par la voie du 1er Surveillant demande la parole qui lui est accordée par le Président. Il expose que déjà tant lui qui que les Membres de sa Loge avaient aussi répondu au premier appel lors de projet de la première organisation avec plusieurs ff. ici présents; que dès le début leurs sentiments étaient pour l'intérêt de l'Ordre, et que en toute confiance ils croyaient que la dite Loge était régulière, que le programme premier était régulier. Que s'étant éclairés sur la réelle situation de l'Institution la régularisation de la dite Loge "La Fraternité Ottomane" par le Pouvoir Régulier actuel et d'être admis à faire partie des adhérents de la Maçonnerie Régulière Ottomane.

A cet exposé le Président a répondu par des chaleureux éloges à ses nobles sentiments et exprimés en séance solennelle; et s'adressant à tous les ff. présents il leur a proposé d'ouvrir les bras fraternellement à ses ff. c. fr. qui s'associent à collaborer pour le bien de l'Ordre dans ce bel Empire Ottoman; il émet aux voix la proposition et au premier coup de maillet et levée de mains, pour l'adoption ou l'opposition à cette proposition.

Le résultat unanime a été favorable à cette démarche et la R. L. "La Fraternité Ottomane" a été accueillie et admise à prendre part à l'organisation du Gr. Orient National de l'Empire Ottoman. Le Président invite le fr. c. fr. Nadra Moutran à se présenter devant l'Autel des Serments.

Le fr. Nadra Moutran prête le serment voulu conformément aux prescriptions et il signe séance tenante le serment d'obédience et de respect aux Pouvoirs Maçonniques du territoire Ottoman, au Rite Ecossais ancien et accepté. Ce serment est contre-signé comme témoins par trois ff. Vén. présents. Une triple batterie et applaudissements ont eu lieu en l'honneur de la nouvelle Loge.

Le Président annonce que l'on procède à la vérification des Pouvoirs des délégués et leur qualité conformément à l'art. 3 de l'ordre du jour.

Les Pouvoirs ayant été vérifiés ainsi que les qualités Maçonniques des délégués dont la liste a été dressée et signée par tous respectivement, le Président demande à ce que suivant l'Article (A) de l'ordre du jour il soit procédé à la rédaction de la liste distinctive des Dignitaires et Officiers qui pourront être élus aux Charges et Dignités du Corps Pouvoir des Loges libres, soit du 1er au 3ème degré.

Le fr. David J. Cohen faisant fonctions de 1er Surv. demande la parole qui lui est accordée.

Il expose que plusieurs ff. de la R. L. "La Renaissance" à l'Ord. de Constantinople et dépendant du Sérénissime Gr. Ord. de France ont décidé la fondation d'une Loge ayant pour distinctif: "Les vrais amis de l'Union et du Progrès" et d'être sous l'obédience Ottomane; et que cause du manque de temps les formalités prescrites pour la fondation du dit atelier n'ont pu être encore remplies, mais de bien vouloir prendre acte de cette déclaration et que déjà la R. L. "La Renaissance" avait donné les preuves les plus sincères de sympathies fraternelles pour l'organisation de la Maçonnerie Ottomane; que la preuve la plus édifiante est la présence ici parmi nous, de trois membres délégués de la dite R. L. "La Renaissance".

Le Président invite le fr. Cohen, 1er Surveillant, à se faire complacer à son siège par un fr. présent et de bien vouloir passer à l'Autel des Serments; le fr. ill. fr. David J. Cohen, assisté par les ff. délégués de la dite R. L. "La Renaissance" reconfirme cet engagement solennellement devant l'Autel des Serments, dont acte est dressé régulièrement.

Le fr. c. fr. David J. Cohen demande la parole qui lui est accordée. Il sollicite la suspension des Travaux pour quelques minutes afin que les ff. puissent se consulter dans les pas perdus du Temple au sujet des ff. à élire aux Charges du Gr. Ord.

Le Président, après avoir exposé que les ff. devaient avoir pleine liberté d'action pour le choix des ff. à élire et surtout de bien prendre en considération la nomination et choix de leur Gr. M. surtout en ce moment où la Maçonnerie Ottomane se réveille entourée d'adversaires qui pourraient anéantir à l'Ordre et détruire notre belle œuvre; leur recommandant que le choix soit fait parmi les ff. énergiques et actifs pour les Travaux afin d'arriver à un bon succès.

Après quelques instants et ce, pour donner le temps aux ff. de se concerter mutuellement.

Après quelques instants les ff. reprennent place dans le Temple; après s'être assurés que nous étions à couvert des profanes, au coup de maillet, le Président réactive les Travaux de la tenue

Le Président annonce qu'à l'époque prescrite par les règlements, il est un devoir pour nous de

1 Ağustos 1909 Pazar günü Beyoğlu - Hacıpulos Pasajı Lokalinde ikinci defa Genel Kurul toplanır.

Toplantıya katılanlar

Ad Soyadı	Büyük Loca ve Locası
Prens Aziz Hasan	Osmanlı Yüksek Şûra Baş mason Vatan L
Avukat Osman Talât	İspanya, Constituti L
Herkül Diyamantopulo	İspanya, Constituti L
Tüccardan Erera Dario	İspanya, Constituti L
Bohur Kamhi	İtalya, Makedonya Rizorta L
Raphaelle Ricci	İtalya, Rizorta L
Victor Algrante	İtalya, Bizansio Rizorta L
Edouard de Nari	İtalya, Bizansio Rizorta L
Feyzi Menahem	İtalya, Bizansio Rizorta L
Jak Suhami	İtalya, Makedonya Rizorta L/Şafak L
André Antipas	İtalya, Makedonya Rizorta L
Victor Mordo	İtalya, Bizansio Rizorta L
Jacque Kalderon	İtalya, Bizansio Rizorta L
Faik Süleyman Paşa	İtalya, Makedonya Rizorta L
Michel Noradounghian	Fransa, La Renaissance L/ Terakki ve İttihat Hak. Muhipleri
David J. Cohen	Fransa, La Renaissance locası / Terakki ve İttihat Hakiki Muhipleri
Solon H. Casanova	Fransa, La Renaissance locası / Terakki ve İttihat Hakiki Muhipleri
Georges Chassatis -	Fransa, Renaissance L
Jean Siatis -	Fransa, Renaissance L
A. Salem	Fransa, Veritas L
Josef Sakakini	Mısır/Belçika/Vatan L
Ahmet Nesimi, Mebus	Vatan L
Dr. Miralay Mehmet Ali Paşa	Mühibbânî Hürriyet L
Nail Reşit	Vefa L
Avukat Osman Saip	Vefa L
Nuri Nazif	Vefa L
Sabah muharrirlerinden	Vefa L

Tevfik

Posta Müdürü Sadık	Vefa L
Dr. Miralay İlyas Modyano	Şafak L
Eczacı Osman Fehmi	Mısır Resne L
Mutasarrıflardan Hilmi	Mısır Resne L
Nadra Moutran	Uhuvveti Osmaniye L

Toplantı tutanağından notlar

*"Uhuvvet-i Osmaniye Locasının Osmanlı Büyük Doğusuna katılması onaylanır.
Locanın başkanı Nadra Moutran. "*
*"Başkan, özellikle, uyanmakta olan Osmanlı Masonluğunun Nizam'a zararı
dokunabilecek ve güzel eserimizi yıkabilecek hasımlarla çevrili olduğu bu
zamanda... "*

Oyları sayanlar; Michel Noradounghian, De Nari Edouard, Feizi Menahem.

İmzalayanlar; Hakim Büyük Amir Aziz Hasan, 33°, Joseph Sakakini, 33°, Raffael Ricci, Nail Reşid, Osman Talat, Hercule Diamantopoulo, De Nari, Errera, N. Moutran, D. Keiekian, Em. Fevzi Menahem, Dr. Modiano, Faik, B. Camhi, Tevfik, Algranti, V. Mordo, H. Kazim, H. Hilmi, J. Calderon, O. Sahip, locası Comendinger, Dr. Mehmed Ali, Osman Fehmi Niyazi, Sadık, Ahmed Nessim, Dr. Souhami.

Görevi	Ad-Soyadı, Bilgiler
Baş mason – Büyük Üstad	Mehmet Talat Sai, Meclisi Mebussan Reis vekili
Baş mason Yrd.	Galip Bey, Jandarma Komutanı
Birinci Nazır	Dr. Mehmet Ali, Muhibban-ı Hürriyet Muh. Locası
Birinci N. Yrd.	Edouard de Nari, Bizansio Risorta Muh. Locası
İkinci Nazır	Osman Fehmi Niyazi, Resne Muh. Locası
İkinci N.Yard.	Adra Moutran, Uhuvvet-i Osmaniye Muh. Locası
Hatip	Dr. Rıza Tevfik
Hatip Yrd.	Michel A. Noradounghian, Tüccar
Sekreter	Osman Talat, Avukat
Sekreter Yrd.	Solon Kazanova
Sekreter Yrd.	Fevzi Menahem
Sekreter Yrd.	Dario Errera
Hasenat Emini	Sarim Kibar, Tüccar
Hasenat E. Yrd.	Dr. Modiano, Şafak Muh. Locası
Hazine Emini	Dr. Suhami
Birinci Teşrifatçı	Rafael Ricci
İkinci Teşrifatçı	Diran Kelekyan
Üçüncü Teşrifatçı	Osman Saib
Birinci Sorgulayıcı/Muhakkik	Nail Reşit, Vefa Muh. Locası
İkinci Sorgulayıcı/Muhakkik	Dr. Bohor Kamhi
Üçüncü Sorgulayıcı/Muhakkik	Viktor Algrante
Dördüncü Sorgulayıcı/Muhakkik	Tevfik Bey

³⁴ (Belgelerle Türkiye'de Milli Masonluğun Kuruluş Yılı; 1909, 2012, s. 38-41)

ÖMBL açıklamalarında bakın ne deniyor;

"Toplantıya katılan ve görevli seçilen kardeşlerin localarına ve bağlı oldukları değişik büyük doğulara bakıldığında, Osmanlı Büyük Doğusu 'nun kurulması için nasıl bir evrensel kardeşlik zincirinin kurulduğu daha iyi anlaşılır."

Milli bilinç, milli kimlik nerede?

Sorular ve değerlendirme

İlk toplantıya katılan on dört kişiden ancak bir kişi Türk olabilir.

Toplantı duyurusundaki açıklamaya göre 14'ü de Osmanlı'yı "ikinci vatan" saymakta. Osmanlı tebaası değiller, haliyle **Türk** ve **Müslüman** da değiller.

İkinci toplantı da yirmi dokuz kişiden, on bir **Türk - Müslüman** ismi sayılabiliyor. Ancak bunlardan bir tanesinin, kendi beyanına göre **Türk** ve **Müslüman** olmadığına eminiz. Bu durumda kalan 10 kişinin **Türk** ve **Müslüman** olduğuna nasıl karar vereceğiz? Ortada bir de bilim insanlarının da ifade ettiği Sabetaycılar ve gizli Ermeniler söz konusu iken.

Yüksek Şûranın kendisine bağlı 4 loca kurduğu söylenmekte; Vatan, Muhibban-ı Hürriyet, Şafak ve Vefa. Bir de Celil Layıktez 'in arşivde bulunduğu bazı belgeler Osmanlı Maşrik-ı Azaminin kuruluşuna, Kudüs'ün liman şehri Yafa 'da, Fransa B. Doğusu bağlısı olarak 1905'de kurulmuş olan 'Barkai' Locası da İstanbul'da Maşrik-ı Azamin kuruluş toplantısına Şükrü Abdelnur adlı delegesi ile katılmış³⁵. Ancak, Barkai locasını toplantıya davet eden, Şûra'yı Alî / Osmanlı Yüksek Şûra olmayıp, doğrudan Bisanzio Risorta Locası. Olacak şey değil!

Buna karşın Osmanlı Büyük Doğusu kuruluşunda 'görev alanlar' arasında kabul ediliyor. Barkai locası, Fransız Büyük Doğusuna bağlı mı, bağımsız mı? Belli değil.

Kuruluş kararları ortada olmadığı gibi, bu localar da tamamen masonik ilkeler dışında, düzensiz olarak kurulmuşlardır.

Oysa yukarıda listesi verilen gelen temsilcilerin büyük kısmı dört yerli loca dışında, yabancı Büyük Locaların altında çalışan localardan. Bunların bazıları daha sonra Osmanlı Yüksek Şûraya katılacak ama kuruluş tarihinde halen "ecnebi" mason örgütlerinin altındadırlar. Bu masonik kurallara kesinlikle aykırıdır ve bu şekilde kurulan yapı Fransız veya İngiliz masonluğu sistemlerinde, düzenli mason locası olarak kabul edilemez, yani mason sayılmazlar.

Bir de çift localılar var. Örneğin Michel Noradounghian, David J. Cohen, Solon H. Casanova gibi. Hem La Renaissance L hem de Terakki ve İttihat Hakiki Muhipleri L üyesiler. Locaların üyeleri olduğu söylenen masonlar da, başka ülkelerin merkezlerine bağlı locaların asil üyeleridirler. Bir mason ancak bir locanın üyesi olabilir. Gerçekte

³⁵ (Layıktez, Barkai Locası)

Fransa masonluğuna bağlılar ama Osmanlı masonluğu içinde yer almaktan da geri durmuyorlar. Sahtekârlık. Bu konuyu daha ayrıntılı olarak, ileride Michel Noradounghian 'ı konuşurken ele alıyoruz.

Bu toplantıya, bir öncekinin yaklaşık iki katı, 29 delege katılır.

Toplantıyı, Belçika Yüksek Şûra ve Mısır Büyük Doğudan Yahudi/Ermeni Joseph Sakakini yönetiyor.

Orhan Koloğlu, bu toplantıda oy kullananların dağılımını şöyle vermiş;

*"Konumuz açısından bizi ilgilendiren bu seçimde oy kullananlar ve seçtikleri kişilerin milliyetleri daha doğrusu cemaatleridir. Seçen 29 kişinin dağılımı: Türk 11, Yahudi 9, İtalyan 4, Mısır 3, Ermeni 1, Rum 1."*³⁶

Koloğlu 11 Türk sayısını neye göre belirlemiş acaba? Üstelik bu toplantıya çağrı belgesine göre, Osmanlı 2. vatanımızdır, gelin deniyor, geliyorlar. Listeye göre 32 kişi var, 29 değil ve Ermeni sayısı da, isme göre değil, kimliklerine göre söylersen en az 3 kişi... Sabetaycı Orhan Koloğlu görevinin masonları aklamak olduğunu anımsarsak.

Mason Güngör Öcal;

"Erginsoy, yanıt bulamadığı bu soruyu bir tür kabullenişe bağlayarak aynen şöyle açıklamış:

'Seçim sonuçlarında asıl önemli olan, pek çok görevli bilgilerimize göre yabancı obediyanlara bağlı Locaların üyesi idiler. Bu sonuca göre, ya o Locaları da Osmanlı obediyanına katılmış sayacağız veya bu üyelerin Osmanlı obediyanına bağlı Localara tebenni ettiklerini kabul edeceğiz.'

Erginsoy biraderin içinin hiç de rahat olmadığını gösteren bir ifadedir bu.

*Gerçekten de ortada bir tuhafılık bulunmaktadır. Zira yeni kurulacak Büyük Loca veya Büyük Doğunun 'görevlileri', kuruluş sonrasında sadece o kuruma bağlı olacak Locaların üyeleri tarafından seçilebilir. Kuruluş sonrasındaki yıllarda yapılacak görevli seçimlerinde ise, yine o B. Doğunun başlısı olan Locaların üyelerinin seçme ve seçilme hakları vardır."*³⁷

Mason Güngör Öcal, yazısının devamında;

"Yabancı merkezlere, Büyük Doğulara bağlı localar seçime delege yollamışlar."

Seçim kuraldışı.

³⁶ (Koloğlu, İslam Âleminde Masonluk, 2011, s. 157)

³⁷ (Öcal, 2012, s. 81)

*"Bu akıl karıştırıcı durum, usul kusurlarından oluşmaya başlayan bir zincirin ilk halkalarının oluşumuna kayıtsız kalındığının işaretidir. Bu kayıtsızlığın getireceği de, yavaş ve sancılı bir şekilde işleyen yılları kapsayan bir süreç olacaktır."*³⁸

Mason biraderler Güngör Öcal ve Abdurrahman Erginsoy, bu konuda yazan diğer biraderlerinden farklı olarak, ortadaki saçmalığı görebiliyorlar ama nedenini anlayamıyorlar ya da Mason Tarikatı içinde daha ileri gidip, açıkça söyleyemiyorlar. Çünkü anında aforoz edilirler.

9 Ağustos 1909 'da görevlilerin atanması yapılır.

"9 Ağustos 1909 (26 Temmuz 1325) Pazartesi günü Beyoğlu Kuloğlu Sokakta kiralanan yeni lokalde 27 kardeşin katıldığı toplantıyı yine Hâkim Büyük Amir Aziz Hasan Paşa açmış ve sonra başkanlığı Joseph Sakakini kardeşe bırakmıştır. Bu toplantıda gündem gereği seçilen görevlilerin is 'adi'³⁹ yapılmıştır."

9 Ağustos 1909'da Talat Paşa hariç (o daha sonra katılacaktır) görevliler masonik törenle görevlerine başlarlar.

Toplantı Tutanağından

*"9 Ağustos 1909 tarihinde Hakikat Nurunun 1909. Yılında..."*⁴⁰

³⁸ (Öcal, 2012, s. 81)

³⁹ Göreve başlatma, atama.

⁴⁰ (Belgelerle Türkiye'de Milli Masonluğun Kuruluş Yılı; 1909, 2012, s. 50-52)

Toplantıya Katılanlar:

Ad Soyadı	Büyük Loca ve Locası
Prens Aziz Hasan	33.°, Yüksek Şûra adına
Joseph Sakakini	33.°, Yüksek Şûra adına
Michel A. Noradounghian	33.°, Yüksek Şûra adına
David J. Cohen	33.°, Yüksek Şûra adına
Osman Talat	33.°, Yüksek Şûra adına
Mehmet Ali Bey	30.°, Muhibban-ı Hürriyet
Nail Bey	Vefa
Edouard De Nari	Bizansio Risorta
Dr. Modiano	Şafak
Osman Fehmi	Resne
Nadra Moutran	Uhuvvet-i Osmaniye
Faik Bey	Selânik Makedonya Risorta
A.Salem	Selânik Veritas
Dr.Suhami	Şafak
S.Kazanova	La Renaissance
Sarim Kibar	
Rafael Ricci	
Diran Kelekyan	
Osman Sahih	
Bohor Kamhi	
Viktor Algrante	
Tevfik Bey	
Fevzi Menahem	
Dario Errera	
Viktor Mordo	
Nuri Nazif	
Herkül Diyamantopulo	

Görevlilerin atanmasından sonra, Belçika Büyük Doğusunun erkânı kullanılmasına karar verilir.⁴¹

⁴¹ (Belgelerle Türkiye'de Milli Masonluğun Kuruluş Yılı; 1909, 2012, s. 46)

Türkiye Büyük Maşrığına (Büyük Doğusu) bağlı locaların listesi

1. Vatan, İstanbul
2. Muhibban-ı Hürriyet, İstanbul
3. Vefa, İstanbul
4. Resne, İstanbul
5. Şafak, İstanbul
6. Bizansio Risorta, İstanbul
7. Terakki ve İttihat Hakiki Muhipleri, İstanbul
8. Uhuvvet-i Osmaniye, İstanbul

İşlemleri Süren Localar

9. Meşrutiyet, İstanbul
10. Veritas, Selânik
11. Makedonya Risorta, Selânik

Toplantı Tersimatı 09 Ağustos 1909 Tercümesi

Daha sonra İzmir'de de Güneş locası kurulur. Kuranların tamamı Yahudi ve Rum. Mason M. Necati Böke, Tesviye Dergisinde yazmış;

"... o günkü devletin idari ve siyasi yapısında İstanbul, Beyrut, İskenderiye, Kahire, Mersin, Zahle ve Şam gibi illerde açılan locaların sonuncusu olarak da İzmir'de ilk olarak 38 Mat. No. ile GÜNEŞ Muhterem Locası tesis edilmiştir tarih 22 Haziran 1918'dir.

İlk vazifeler:

Üs. Muh. Bir. Na. İki. Na. Hat. Ka. Ha.Da. Em. Haz. Em.Has. Teş.

DİRAN AŞNAN

AHMET BURHANEDDİN

HALİL, Rodoslu FERİT ASSEO ALBER TARİKA ZİYA

İSTEFAN OVADİKYAN CONVERİ

KOSTANTİNİDİ, kardeşlerimizdir.

Ne yazık ki GÜNEŞ Locasının kuruluşu siyasi bakımdan uygunsuz bir döneme rast gelmiş, Osmanlı Devleti'nin arka arkaya yaptığı çarpışmalar ile zayıf düşmüş, Birinci Dünya Savaşını müteakip de Mondros Mütarekesinin ardından da harbin galip emperyalist devletleri Türkiye'yi bölüşmeye kalkışmışlar ve fırsattan istifade etmek isteyen Yunanistan'da "Megalo İdea"sını tahakkuk ettirmek için -İngilizlerin himayesine güvenerek- Mayıs 1919'da İzmir'e ayak basmışlar ve işgale başlamışlardır.

İşgalin verdiği coşkunluk ve cesaret ile Yunanlılar Türk subaylarını ailelerinden ayrı olarak bilinmeyen bir semte sevk etmiş, İzmir'de nüfuzlu ve hatırı sayılır, sözü geçer kimseleri tutuklamaya başlamış, bu arada bir kısım yedek subaylar da kışlada tutuklanmışlardır. Valinin hiç bir yetkisi olmadığı gibi polislerinde silahları

alınmış olup kışla ve karakollara Yunan bayrakları çekilmiştir. (Yeni Tarih Dergisi. İskit Yayınevi. Ağustos 1958. Sa.20 Say.488). (Dr. A. ISRAEL - İzmir özel dosyası 220-717 B.L.A)''⁴²

Sorular ve değerlendirilme:

Kuruluş tartışmaları, adı "Bizans" olan bir locada yapılıyor. Bunun mesajı açık değil mi?

Burada okuduklarımız resmi tutanaklara geçen sözler. Acaba konuşulanların hepsi bu muydu? Elbette değil.

İstanbul'da kurulan bu yerel masonik örgütler, emperyalist ülkelerdeki merkezler tarafından kurulmuştur. Hangi locaların alınıp, hangilerinin alınmayacağına İtalyan masonlar karar verdiler.

Yüksek Şûranın, Osmanlı BD'nu oluşturmak üzere kurduğu 3 yerel loca bu toplantıda yoklar ve kendilerini yönetecek biraderlerinin seçiminde oy kullandırılmadılar. Seçimlere katılanlar, yabancı mason merkezlerine bağlı localar.

Talat Paşaya Yüksek Şûra kuruluşunda görev verilmiş, Büyük Locasının da baş masonu olarak atanmış. O dönemde iktidar olan İttihat ve Terakki'nin en önemli "sivil" lideri. O sırada Meclis-i Mebussan Başkan Yardımcısı. Görünen o ki, Talat Paşa ismi arkasından bütün bu dolaplar döndürülüyor. Mehmet Talat Paşa, Emmanuel Carasso tarafından kandırılmış ve yönlendirilmiştir. Mason Seyhun Tunaşar Talat Paşanın nasıl kullanıldığını anlatıyor;

"Tarihçi Ziya Şakir'in Talat Bey'in masonik yaşantısı konusunda da ilginç bir görüşü var, şöyle ki: "Selânik'te bulunan masonlar -sanki Talat Bey'in gelecekteki konumunu keşfetmişler gibi- onu içlerine almışlardı. Bu düşüncelerinden pek memnundular. Talat Bey kısa bir zamanda kardeşler arasında sivrilmiş, masonluğunun birkaç derecesine terfi ettirilmiş; buna dayanarak Loca Talat Bey'e karşı büyük himaye gösterdi. Kendisine derhâl on İngiliz lirası aylık bağlandı. Mason üstadı Emmanuel CARASSO Efendi bu yardımda daha da ileri gitti. Zihneli Said Bey ismindeki kişi ile ortak olarak Hristiyan mahallesinde bir avukat bürosu açarak, Talat Beyi de bu işe ortak yaptı." (Z. Şakir; A.g.e. s. 14, 15.)''⁴³

Osmanlı Büyük Doğunun siyasi ve polisiye güvenliği için Büyük Usta ve Yardımcısı görevlerine, Osmanlı devleti üst düzey yöneticisi iki kişi ve diğerlerinin tamamı **Müslüman** olmayan, büyük çoğunluğu Osmanlı tebaası olmayan işbirlikçi masonlar. Talat Paşa ve Galip Bey'in bu listede yer almaları, kandırılma ve kullanılma mı, yoksa ihanet mi?

⁴² (Böke, 1999, s. 18)

⁴³ (Tunaşar, Dört Mason Sadrazam Dönemi (2), 2003, s. 19)

Kurucu başlardan Yahudi ve Fransız vatandaşı, İsviçre ve Luxemburg masonlarının temsilcisi Michel Noradounghian, Fransız efendilerine durumu sevinçle bildirir;

*"Bizlerle dostluk ilişkileri içinde olan masonik kuruluşları belirtmeme izin verin: Belçika, İsviçre, Kuzey Amerika, Merkezî Amerika, Kanada, Şili, Yunanistan, Lüksemburg, Mısır, Venezüella vb. Yüksek Şuraları; Belçika, Lüksemburg, Mısır, Macaristan, İtalya, Yunanistan, Portekiz, Haiti vb. Grand Orientleri veya Büyük Locaları. Bu arada benim de İsviçre ve Lüksemburg Yüksek Şuralarını temsil ettiğimi belirtmeliyim."*⁴⁴

Fransız vatandaşı ve ABD ajanı, Ermeni masonların en büyük iki Ermeni mason dedikleri, Romanya mason örgütü kurucu ve baş masonlarından Michel Noradounghian, Türkiye Yüksek Şûrasının şeref üyesidir! İhanetin boyutu ve çoklu yapısı için bundan iyi örnek olabilir mi?

Tanıyan ülkeleri yukarıda verdik, ya tanımayan efendiler Fransızlar tanımamış.

İtalyanlar kuruluş sırasında en etkili desteği veren ülke. Ancak bir süre sonra İtalyanlar Osmanlı toprağı Trablusgarp'a, "uygarlık getirme savı ile" saldıracaklar ve İtalyan masonları, önce İtalya çıkarları diyerek, emperyalist İtalya'nın, Trablusgarp halkını boğazlamasını destekleyecek, bizim İttihat ve Terakki masonları da şapa oturacaktır.

İngiliz masonlar ise, tanımak bir yana, biraderlerini dinsizlikle suçlamaktadır.

Yabancı mason örgütlerine duyuru

Osmanlı Yüksek Şûra ve Büyük Doğusunu kuranlar, bize göre yabancı kendilerine göre yurttaşları olan masonik örgütlere duyuru yayınlarlar.

⁴⁴ (Anduze, 2012, s. 163-168)

Tüm Dünyadaki Mason Otoritelerine Duyuru, 10 Ağustos 1909:

Or.: de Constantinople, le 10 Août 1909.

A tous les Pouvoirs Maçonniques réguliers répandus sur les deux Hémisphères.

S. P. U.

ا

TT.: CC.: FF.:

C'est avec un immense plaisir que nous venons vous informer que le Grand Orient de Turquie, Pouvoir Symbolique au Rite Ecossais ancien et accepté pour l'Empire Ottoman et ses dépendances, vient d'être régulièrement organisé sous les Auspices du Suprême Conseil du 33e et dernier degré du Rite Ecossais ancien et accepté Pouvoir régulateur de l'Ordre pour l'Empire Ottoman et ses dépendances.

Nous annexons à la présente circulaire, toute la procédure conforme aux prescriptions et statuts généraux, qui régissent l'Ordre entier; par les procès-verbaux, les Pouvoirs Maçonniques réguliers seront assurés que, tout ce que fait par les ff. feu Nicola Forte et Mohamed Pacha Orphi laissait à désirer.

Que tant l'. Nicola Forte décédé et Orphi Pacha ont agi sans mandat, sans qualités et ont dérogé en tout et pour tout aux règlements généraux pour la formation et création d'un Corps Maçonnique.

Des ff. de la Vallée de Constantinople et du territoire Ottoman nous nous sommes réunis en Convent, ensemble avec les ff. des Loges Ottomanes; et nous avons sous les

auspices et conseils fraternels du Suprême Conseil Ecossais fondé et constitué le Grand Orient de Turquie, seul Pouvoir régulier; fusant les qualités de Mohamed Pacha Orphi dont la procédure a été irrégulière.

Nous vous prions fraternellement de bien vouloir reconnaître notre Grand Orient de Turquie être le seul Pouvoir Symbolique pour l'Empire Ottoman et ses dépendances, reconnu et installé par le Suprême Conseil Ecossais Pouvoir régulateur de l'Ordre dans le territoire ottoman.

Assurés que vous n'hésitez pas à entrer en relations fraternelles avec Notre Grand Orient et échanger les garants d'amitiés.

Dans cette attente

Veillez tt. cc. ff. recevoir nos sal. p. l.

Le Gr. Maître
Mehmed Talat

Le Gr. M. adj.
Galib

Les 1er Gr. Sur.
Dr Mehmed Ali
Edeardo De Nari

Les 2er Sur.
Osman Fehmy Nizzi
Nadra Moutran

Le Gr. orateur adj.
Michel Noradoughian

Par mandement
Le Gr. Secr.

Osman Talat

Belge 7 – Her İki Yarımküreye Yayılmış Muntazam Masonik Otoritelere
Tamim : 10.08.1909

(*) A La Gloire du Grand Architect de L'Univers = Kâinatın Ulu
Mimarının Yüce Şanına

Duyurularının sonunda tanınmak için neredeyse yalvarır ifadeler kullanırlar.

İmzalayanlar baş mason Mehmet Talat Paşa, Galip, Mehmet Ali, Osman Fehmi Niyazi, Edoardo De Nari, Nadra Moutran, Michel A. Noradounghian, Osman Talat ⁴⁵

Yüksek Şûra örgütlenmeyi sürdürür

Yüksek Şûra altında, İstanbul'da 32. derecede çalışan bir; 30. derecede çalışan bir; 18. derecede çalışan iki loca kurulur.

Bundan sonra Osmanlı Büyük Doğusuna katılımlar ve yeni loca kuruluşları söz konusudur;

26 Aralık 1909'da, İspanyol masonluğuna bağlı Constitution Locası Meşrutiyet adıyla ve 8 numarayla,

İtalyan obediyanasının Kalkedonya Locası'nda çalışan masonlar Ziya-ı Şark locasını kurarak,

18 Ocak 1910'da, Beyrut'ta çalışmak üzere 10 numaralı Hilal-i Osmanî Locası'na berat,

18 Şubat 1910 'de İtalyan Bizansiya Risorta Locası 11 numara ile. Osmanlıların yıktığı devlet olan Bizans adı ile İstanbul'da loca kuruluyor ve daha ötesi Osmanlı Büyük Doğusuna katılıyor, kabul görüyor. (Bu loca 1925 yılında Akasya adını alacaktır.)

⁴⁵ (Belgelerle Türkiye'de Milli Masonluğun Kuruluş Yılı; 1909, 2012, s. 55-56)

"Sadrazam/Başbakan Hilmi Paşa da mason olmak için bu dönemde başvuruda bulundu, fakat müracaatını daha fazla sürdürmedi."

Bir kişi mason locasına üye olmak için başvurmaz. Kişinin mason yapılması süreci, Üstat derecesindeki masonun, mason olmaya uygun gördüğü kişiye öneri götürür, kişinin kabul etmesinden sonra, Üstat Mason locaya teklif yapar ve süreç devam eder. "Müracaat" yapılamadığı gibi, "fazla sürmedi" diye bir durum da olmaz.

Ayrıca, Sadrazam, Başbakan değildir. İkisi farklı siyasi yapılardaki görevlilere verilen farklı adlardır!..

Dahası Hilmi Paşa mason olmuştur. Fransa Bü. D, Veritas Locası üyesidir.

*"Bahriye Nazırı Cemal Paşa, Faik Süleyman Paşa, İsmail Canpulat Bey, Hoca Fehmi Efendi, Osman Adil Bey, Mehmet Servet Bey, Faik Nüzhet Bey, Yeni Asır gazetesinin sahibi ve yazarı Fazlı Necip Bey, **Selânik, Manastır ve Kosova eyaletleri genel müfettişi Hilmi Paşa (1908-1909'da Dâhiliye Nazırı, 1910'da sadrazam olmuştur)**, Hilmi Paşanın tercümanı Talât İsmail, Yargıç Mehmet Servet, sigortacı David J.Cohen ve Michel A. Noradounghian."*⁴⁷

Metin Hülagü;

"31 Mart vakası üzerine ilan edilen ve iki yıl boyunca devam eden sıkıyönetimde mahkemelerde görev yapan askeri hâkimlerin ekserisi"⁴⁸ masondu."

Böyle bir veri, istatistik, kayıt yok ki...

Metin Hülagü, yazısının bundan sonraki kısmında, kahvehane sohbeti üslubunda yazısını yazmayı sürdürüyor.

Ne yazık ki, yazdıklarının hiçbirisi doğru değil. Metin Hülagü yazdıklarında sıklıkla bundan sonraki bölümde de gördüğümüz gibi, belgesi olmadan, uydurulmuş ifadeler kullandığını düşünüyorum.

⁴⁶ <https://www.superhaber.com/ittihatcilarin-mason-yuzleri-iiiiv-makale-173198>

⁴⁷ (Taşdelen, Osmanlı 'da Mason Locaları, 2019, s. 101)

⁴⁸ "ekserisi" diye bir sözcük TDK ve Dil Derneği sözlüklerinde yok. Anadil, insanın vatanıdır!

Aşağıdaki ifadeye Siyaset Bilimi ve Tarih Bilimi alanında hiçbir bilim insanının katılması söz konusu olamaz.

Yeniden vurgulayayım, İttihat ve Terakki Cemiyeti, Osmanlı İmparatorluğunun bir derneği, cemiyetidir. Osmanlı İmparatorluğunu kurtarmayı amaçlamaktadır.

Metin Hülagü, bilinçli olarak Osmanlı yerine sürekli Türkiye sözcüğünü kullanarak, kendi siyasi düşüncesini gerçek gibi gösterme gayreti, basit bir ideolojik yaklaşım içinde.

"İttihat ve Terakki liderlerinin Yahudi masonik rütbe ve nişanlarını Türkiye'ye kazandırma konusunda neden bu kadar zora ve zahmete katlandıklarının nedeni irdelenebilir."

Yazı dizisinin bu sayısında, yazar Mehmet Metin Hülagü, mason tarikatı üzerine söz söylemekten vazgeçmiş. Bu sayıda tamamen ideolojik bir yaklaşımla, İttihat ve Terakki Cemiyetine saldırı, cemiyet üyelerini tamamen Yahudilerin güdümünde gösterme çabası var.

Metin Hülagü tarafından 2019 yılında yayınlanan, fakirin de burada eleştirisini yaptığı yazılarda çok açık bir Yahudi düşmanlığı görülüyor. Bunun yanı sıra mason localarındaki Ermeni etnik kökenlileri, SER Locası gibi Ermeni bölücülüğünün karargâhı Ermenilerin locasını, Osmanlı Yüksek Şûrası ve Osmanlı Büyük Doğusu kuruluşlarında etkin Fransız vatandaşı, Fransız ırkçısı Noradounghian 'ı yok sayması dikkatimi çekiyor.

İttihat ve Terakki Cemiyetinin tarih sahnesindeki yerini bilim insanlarımızın değerlendiriyorlar. Osmanlı İmparatorluğundaki ilk Türkçü hareket olan İttihat ve Terakki Cemiyetine sövme düzeyinde saldırılması, Yahudilikle eş göstermeye çalışılması dikkatimi çeken bir olgudur.

⁴⁹ <https://www.superhaber.com/ittihatcilarin-mason-yuzleri-iviv-makale-173201>

- Ağaoğlu, Y. S. (2004). *Başlangıcından Günümüze Türk Masonluğunda Ritüeller 1909 - 2004*. İzmir: HKEMBL İzmir Vadisi Araştırma LOcası Yayınları.
- Anduze, E. (2012). *Osmanlı Türkiyesi'nde Masonluk, 1908-1924*. (C. Kapyalı, Çev.) İstanbul: Sokak Kedisi.
- Ayan, T. (1997, Nisan). Bilgi Çağında Masonluğun Asal İlkeleri. *Tesviye Dergisi*(28).
- Ayfer, M. Ö. (1995, 2. Baskı). *Masonluk Nedir ve Nasıldır?* İstanbul: -.
- Belgelerle Türkiye'de Milli Masonluğun Kuruluş Yılı; 1909. (2012). *Mimar Sinan Dergisi*.
- Bossu, J. (1990, Aralık). Masonluğun Türkiye'de Başlayışı. (Ç. F. KARACAOĞLU, Dü.) *Şakul Gibi*(29), 18-20.
- Böke, M. N. (1999). İzmir'de Güneş Muh. L.sı. *Tesviye*(38), 18-21.
- İşmen, İ. (Kasım 1994, sayı.14). Türkiye'de Masonluğun Kurulmasına Dair Bir Belge. *Tesviye Dergisi*, 23-28.
- Koloğlu, O. (2011). *İslam Âleminde Masonluk*. İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınları.
- Layıktez, C. (1992). Dış Temaslar İçin Kılavuz II, Din, Irk, Politika ve Masonik Ziyaret. *Tesviye*(02), 18-20.
- Layıktez, C. (tarih yok). Barkai Locası. *Mimar Sinan Dergisi*(128), 9-29.
- Oxford Dictionaries*. (tarih yok). July 26, 2017 tarihinde <https://en.oxforddictionaries.com/definition/order>. adresinden alındı
- Öcal, G. (2012). *Türk Masonluğu*. Ankara.
- Öke, M. K. (1954). Türk Masonluğunun Kuruluşu. *Türk Mason Dergisi*(13).
- Rizopoulos, A. C. (1991). *Sultan Murad V and Freemasonry - a political dream of the nineteenth century* (Cilt 104). Ars Quatur Coronatorum.
- Sanver, M. R. (2003). *Muntazam Masonluk ve İnanç*. İstanbul.
- Suner, Y. (2008). RİT, RİTÜEL, ORDER, OBEDİYANS VE JURİDİKSİYON KAVRAMLARI ÜZERİNE. M. Demirel (Dü.) içinde, *Mimar Sinan Araştırma Locası 2004-2008 Dönemi Tebliğleri* (s. 28-37). İstanbul: HKEMBL.
- Taşdelen, H. (2019). *Atatürk, Türkçü aydınlar ve mason yalanları*. 2024 tarihinde huoltasdelen.com: https://huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/turkiye/1923-35/kitaplar-23#TMT_23_Kitap_2 adresinden alındı
- Taşdelen, H. (2019, Kasım 29). *Mason Tarihçi Ergun Aybars*. Mayıs 7, 2024 tarihinde huoltasdelen.com:

- <https://huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/universiteler/mason-akademisyenler#ErgunAybars> adresinden alındı
- Taşdelen, H. (2019). *Mason Tarikatı ve Emperyalizm*. huoltasdelen.com: <https://huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/mason-tarikati/kitaplar-mt> adresinden alınmıştır
- Taşdelen, H. (2019). *Osmanlı 'da Mason Locaları*. Hürol Taşdelen: <https://huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/osmanli#OsmanliMasonLocala> ri adresinden alınmıştır
- Taşdelen, H. (2019, Aralık). *Türkiye 'de Mason Tarikatı, 1935 - 1947*. Temmuz 2024 tarihinde <https://huoltasdelen.com/>: <https://huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/turkiye/1935-47/kitaplar-35> adresinden alındı
- Taşdelen, H. (2022, Haziran). *Boğaziçi Üniversitesi - II Örümcek Ağı - II Akademi*. Temmuz 2024 tarihinde <https://huoltasdelen.com/>: <https://huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/universiteler/bogazici-universitesi> adresinden alındı
- Taşdelen, H. (2023). *Boğaziçi Üniversitesi - II Örümcek Ağı - I Kuşatma*. Ankara: huoltasdelen.com // <https://huoltasdelen.com/index.php/kitaplar/bogazici-universitesi-orumcek-agi> .
- Taşdelen, H. (2023). *Boğaziçi Üniversitesi - Örümcek Ağı*. Ankara: huoltasdelen.com // <https://huoltasdelen.com/index.php/kitaplar/bogazici-universitesi-orumcek-agi> .
- Taşdelen, H. (tarih yok). *Mason Dergileri - Büyük Şark, Türk Mason, Şakul Gibi, Tesviye, Mimar Sinan, Mason, KMBL Dergileri...*. Mart 2025 tarihinde <https://huoltasdelen.com/>: <https://huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/turkiye/1991-gunumuz/kitaplar-91#MasonDergileri> adresinden alındı
- Taşdelen, H. (tarih yok). *Mason Tarikatı / İzmir'de Belediye Başkanları ve Masonların Etkin Olduğu STK'lar, Kurumlar*. https://huoltasdelen.com/media/attachments/2025/06/23/turkiyemt_k8.1_izmirstktk_s4ar20211.pdf adresinden alınmıştır
- Taşdelen, Hürol. (tarih yok). *Türkiye 'de Mason Tarikatı, 1923 - 1935*. Ankara: https://huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/turkiye/1923-35/kitaplar-23#TMT_23_Kitap_1.
- Taxil, L. (2008). *Masonların Esrarı*. (A. Acer, Çev.) İstanbul: Sebil Yayınevi.
- Tezcan, S. S. (1998). *İlk Türk Masonları ve Sultan Murat V*. İstanbul: Yenilik Basımevi - Mimar Sinan Yayınları, sayı 22.
- Tunaşar, S. (2003). *Dört Mason Sadrazam Dönemi (2)*. Ankara: Piramit Yayınları.

Tuzcu, Ö. (Nisan 2009). Türk Masonluğuna İlişkin 1738 Tarihli İlk Yazılı Belgelerden. *Mason Dergisi*(134), 24 - 30.

Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük. (tarih yok). Haziran 11, 2017 tarihinde www.tdk.gov.tr. adresinden alındı

Üstat Derecesi Ritüeli. (2016). İstanbul: Rekmay Reklam ve Tanıtım A.Ş.

Üstat Derecesi Ritüeli. (2016). İstanbul: Türkiye Büyük Locası (HKEMBL).

Ward, J. (2014). *Hiram Abif Kimdir?* İstanbul: HKEMBL.